

GEOPOLITICĂ ȘI OCUPAȚIE MILITARĂ. ȚARA ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXTUL COLABORĂRII RUSO-OTOMANE DIN 1833

BOGDAN MATEESCU
(*Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”*)

În acest articol vom urmări un episod pe cât de marcant, pe atât de puțin cunoscut din timpul ocupației Țării Românești care a urmat războiului din 1828–1829. La apogeul conflictului turco-egiptean din 1831–1833, Poarta a acceptat ajutorul Rusiei în schimbul unor avantaje legate de navigarea prin Strâmțori, care vor fi obținute oficial la 8 iulie 1833, prin tratatul de la Unkiar Iskelesi. Trimiterea de trupe ruse către Constantinopol s-a făcut atât pe mare, cât și pe uscat, iar asta a implicat direct și principatele române, în care armata rusă deja își crease o bază de operațiuni prin cartografierea teritoriului, stabilirea de rute militare, impunerea sprijinului logistic din parte autorităților autohtone. Inițial, Moldova și Țara Românească trebuiau tranzitate de trei coloane care au trecut Prutul având ordine să ajungă la Călărași, iar acolo să treacă Dunărea la Silistra. O serie întreagă de circumstanțe a complicat însă aceste planuri: condițiile vitrege de trecere a fluviului, precipitarea evenimentelor din Anatolia, deznodământul rapid al războiului, la care trebuie să adăugăm și alte posibile strategii ale Rusiei. Acestea au făcut ca în cele din urmă trupele intrate în Țara Românească să rămână în expectativă. Intervenția lor la sud de Dunăre nu a mai fost considerată necesară, dar nici retragerea lor nu a fost văzută ca practică. Astfel, ceea ce trebuia să fie doar un episod de tranzit s-a transformat într-o nouă comasare și desfășurare de trupe între Carpați și Dunăre.

Pentru că această evoluție a rămas cvasinecunoscută, în articolul de față vom urmări în principal să trasăm cronologia acestui eveniment și să rezumăm efectele sale la nivelul practicilor militare și administrative. Pentru că din punct de vedere social și economic aceste implicații sunt mult mai profunde și presupun o bază de documentare extrem de largă, le vom trata cu altă ocazie, ca parte a cercetării noastre legate de istoria acestei ocupații.

Contextul internațional: de la inamici, la aliați

Evenimentele tratate aici au fost rezultatul unei cauzalități cu mai multe nivele, ramificații, care au depășit cu mult granițele Țării Românești. Ca evoluții de fond, ele sunt legate de slăbirea militară și statală a Imperiului

otoman pe toate cele trei continente unde stăpânea teritoriul (Europa, Asia, Africa), dar și de ascensiunea militară și geopolitică a Rusiei în Europa. Rusia se afla deja într-un parcurs început în secolul al XVIII-lea, în care confruntările cu Imperiul otoman au fost în general în favoarea sa. Confruntările din secolul al-XVIII-lea s-au dat în principal în nordul Mării Negre și au avut ca deznodământ acapararea treptată de către Rusia a tuturor posesiunilor otomane dintre Nistru și poalele Munților Caucaz. Practic, în cursul a patru războaie principale, Imperiul Otoman a pierdut toate punctele strategice din stepa nord-pontică. În același timp, a fost pregătită scena pentru următoarele teatre de operațiuni. Armatele ruse au început să ocupe Moldova și Țara Românească și să descindă la linia Dunării (pe care au și securizat-o în câteva episoade notabile), dar și să se folosească de un nou argument pentru intervenție: protecția și sprijinirea creștinilor aflați în provinciile otomane. Primele două decenii ale secolului al-XIX-lea au înregistrat intensificări ale acestor tendințe. Principatele au fost din nou ocupate în 1806–1812, iar prin anexarea Basarabiei, Rusia a căpătat acces direct la gurile Dunării. Următorul război (1828–1829) a cunoscut avansul maxim al armatei ruse în teritoriul otoman. După campania din 1828, care nu a dus la câștigurile așteptate, în vara anului următor ofensiva rusească a fost mult mai flexibilă, trecând de la asediile costisitoare la tactici mixte și la avansul strategic al generalului I. Dibici dincolo de Munții Balcani, amenințând direct capitala Imperiului otoman, rămasă fără apărare semnificativă. Anul 1829 s-a dovedit a fi unul dezastruos pentru Poartă, care a fost nevoită să accepte un tratat umilitor. Deși teritoriile pierdute au fost mult mai restrânse decât în războaiele precedente, ele aveau o importanță militară foarte mare, Imperiul otoman pierzând ultimele stăpâniri și capete de pod pe malul stâng al Dunării. Gurile Dunării au revenit Rusiei, iar cetățile Turnu și Brăila, cucerite de ruși în timpul războiului, dar și Giurgiu, încă în mâini otomane, au fost cedate Țării Românești.

Simultan cu victoriile Rusiei și mișcările de eliberare din Balcani, în Imperiul otoman au continuat să existe nuclee de revoltă pentru supremația politică internă. Preluarea egiptului de către Mehmed-Ali în 1805 a dus treptat la obținerea autonomiei *de facto* față de Poartă, printr-o serie de politici economice, militare și diplomatice – un *imperium in imperio*, cum l-a numit Ozan Ozavci¹. Mehmed-Ali și-a reorganizat armata după model francez și a reformat administrația, sistemul fiscal, dar și economia². Implicarea sa în reprimarea revoltei grecești și a pirateriei i-a întărit puterea, căpătând, atât el cât fiul său Ibrahim, câteva provincii din Marea Egee. A căutat apoi să își extindă stăpânirea prin invadarea Algeriei și Tunisului, în înțelegere cu Franța,

¹ Ozan Ozavci, *Dangerous Gifts: Imperialism, Security, and Civil Wars in the Levant, 1798–1864*, Oxford, Oxford Academic, 2021, p. 132.

² *Ibidem*, Partea II, cap. 5.

care ar fi vrut să pacifice coasta de nord-vest a Africii (coasta berberă). Când acest plan a eșuat pe fondul dezacordului celorlalte puteri europene, iar Franța a invadat singură Algeria în 1830, Mehmed-Ali și-a găsit nișa de expansiune către est, invadând și cucerind Siria. Această ofensivă a dus la escaladarea tensiunilor dintre el și Poartă, ducând la declarație de război și la fatwa împotriva lui Mehmed-Ali. În continuare nesupus, în iulie 1832 Mehmed-Ali a obținut primele victorii împotriva armatelor trimise de sultan în Siria, capturând în același timp strâmtoarele strategice din Munții Taurus, care deschideau drumul către Anatolia. Propunerea de pace pe care a lansat-o cu această ocazie a fost refuzată de Poartă, ducând la înaintarea armatelor egiptene adânc în Anatolia³. Principalul corp de oaste trimis de sultan a fost înfrânt pe 21 decembrie (stil nou) la Konya.

Este în general acceptat de istorici faptul că singura soluție care se întrevea în acel moment pentru puterea otomană era apelul la ajutor străin. Franța a fost exclusă ca opțiune din cauza invaziei Algeriei și a acordului precedent cu Mehmed-Ali, fiind preferată în schimb Marea Britanie⁴, susținătoarea integrității Imperiului otoman, ca garant al stabilității și ca stavilă împotriva expansiunii rusești. Cum ajutorul britanic a fost însă refuzat, iar celelalte țări păreau dezinteresate, Poarta s-a îndreptat către puterea care ar fi putut să pară cea mai puțin probabilă în această ecuație: Rusia. În acest context extrem de delicat au primat încercarea sultanului de a evita colapsul, dar și o nuanță aparte a geopoliticii practicate de Rusia. Era vorba despre faptul că în viziunea din acel moment a țarului și a consilierilor săi cei mai apropiați, o prăbușire a Imperiului Otoman ar fi avut consecințe imprevizibile sau defavorabile Rusiei. În contextul respectiv exista temerea că rebeliunea lui Mehmed-Ali ar fi putut fi urmată și de cea a teritoriilor musulmane din Caucaz, care se aflau sub stăpânirea țaristă⁵. Potrivit lui A. Bitis, diplomația rusească se temea de ascensiunea unui rival mai puternic decât sultanul, căruia îi erau potrivnici și musulmanii europeni⁶. Mehmed-Ali ar fi putut capitaliza politic și militar umilințele păcii de la Adrianopol, punând astfel în pericol câștigurile Rusiei⁷. În mare, Rusia putea avea mai multe beneficii din controlarea provinciilor de margine ale imperiului și din interacțiunea cu o un stat otoman slab. După cum a fost observat, această politică nu era specifică exclusiv Rusiei, ea regăsindu-se și în cazul Marii Britanii și al Franței. Mai degrabă

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 155.

⁵ Alexander Bitis, *The Russian Army and the Eastern Question, 1821–34*, London School of Economics and Political Science, 2000, p. 282.

⁶ *Ibidem*, p. 281.

⁷ *Ibidem*, p. 282.

putem vorbi despre o concurență între marile puteri în a aplica această strategie cât mai abil și cu înțâietate, în funcție de împrejurările de moment. Sau, în cuvintele lui Ozan Ozavci: „By 1832, it had become St Petersburg's ultimate goal in the Levant to maintain its privileged hold over the Porte rather than agreeing to the collective European guarantees and to barter away those cherished bits of the 'eastern' empire, such as the Straits and the Caucasus, that served its own interests.”⁸ Astfel, nu întâmplător contactele oficiale care au dus la alianța ruso-otomană au fost inițiate de ministrul de externe rus, contele Nesselrode, în noiembrie 1832, când prăbușirea defensivei otomane atinsese un punct critic⁹, iar luna următoare sultanul a primit propunerea oficială de la ambasadurul rus la Constantinopol¹⁰. Ceea ce a urmat a fost o misiune de pace condusă de generalul Nikolai Muraviev, atât la curtea sultanului, pentru a obține aprobarea alianței, cât și la Alexandria, pentru a-l convinge pe Mehmed-Ali să se retragă de la porțile capitalei. Paralel aveau loc negocieri între sultan și Mehmed-Ali¹¹. Căile diplomatice au eșuat atunci când perspectivele sultanului s-au agravat și mai mult. Pe 21 ianuarie 1833 armatele egiptene au ocupat Kütahya și se îndreptau către Marea Marmara, și tot în aceeași zi a fost primit refuzul Marii Britanii de a acorda asistență militară¹². Imediat strategii ruși au trecut la alcătuirea planurilor de intervenție.

A. Bitis conturează strategia militară rusească sub forma a trei direcții de avans și desfășurare: o intervenție maritimă de urgență în noul punct fierbinte al conflictului – Bosforul; o intervenție pe uscat în Caucaz, respectiv o comasare de trupe în Balcani, ca rezervă¹³. Trupele din teatrul caucazian au fost puse sub comanda generalului Rosen¹⁴, iar cele din teatrul balcanic sub comanda lui Kiseleff.

Ce a urmat poate fi descris ca o precipitare a evenimentelor pe toate planurile (militar, politic, diplomatic), complicată de nehotărâre, lipsă de fermitate, dar și de imprevizibil. În ciuda mobilizării comandanților și strategilor ruși, desfășurarea trupelor nu a putut fi mai rapidă decât înaintarea forțelor egiptene. Dacă flotila rusă trebuia să ajungă la Constantinopol la

⁸ Ozan Ozavci, *op. cit.*, p. 159.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, p. 162.

¹¹ *Ibidem*, p. 159-165.

¹² *Ibidem*, p. 162.

¹³ Alexander Bitis, *op. cit.*, p. 282.

¹⁴ Baronul Georg Andreas von Rosen (rusificat Grigori Vladimirovici Rosen, 1782–1841), comandantul armatei din Caucaz (1831–1837).

început de aprilie, iar forțele lui Kiseleff ar fi întârziat și mai mult¹⁵, armata condusă Ibrahim se afla deja la 250 km de capitala otomană. În aceste condiții, pe 18 martie, la o zi după de flota rusească părăsise Odessa, sultanul a reluat negocierile cu Ibrahim. De la cererea de ajutor s-a ajuns deci la reținere, insistându-se chiar ca forțele ruse să nu mai intervină pe uscat¹⁶. În paralel, anticipându-se căderea Constantinopolului, alte planuri de intervenție au fost trasate de ruși: securizarea malului vestic al Strâmtorilor de către forțele lui Kiseleff, începerea ofensivei în Caucaz, atragerea în război a Persiei¹⁷. Însă primele forțe rusești au debarcat pe malul Bosforului mai devreme decât era așteptat – pe 24 martie, urmate de altele în prima jumătate din aprilie. Paralel, șocați de intrarea rapidă a Rusiei în scenă, diplomații britanici și francezi, conștienți că prin inacțiune, statelor lor „au aruncat Poarta în brațele Rusiei”¹⁸, au început propriile runde de negocieri și presiuni asupra lui Mehmed-Ali. În fața acestora, a prezenței militare rusești pe malul Bosforului, dar și pe fondul concesiilor făcute de sultan, Poarta și Egiptul au ajuns la un acord de pace – așa numita convenție de la Kütahya (24 aprilie/4 mai 1833). După toată agitația și scenariile catastrofale luate în calcul de comandanții ruși, celelalte două fronturi pe uscat nu au mai fost deschise, iar contingentul debarcat pe malul Bosforului nu a fost implicat în nici o luptă.

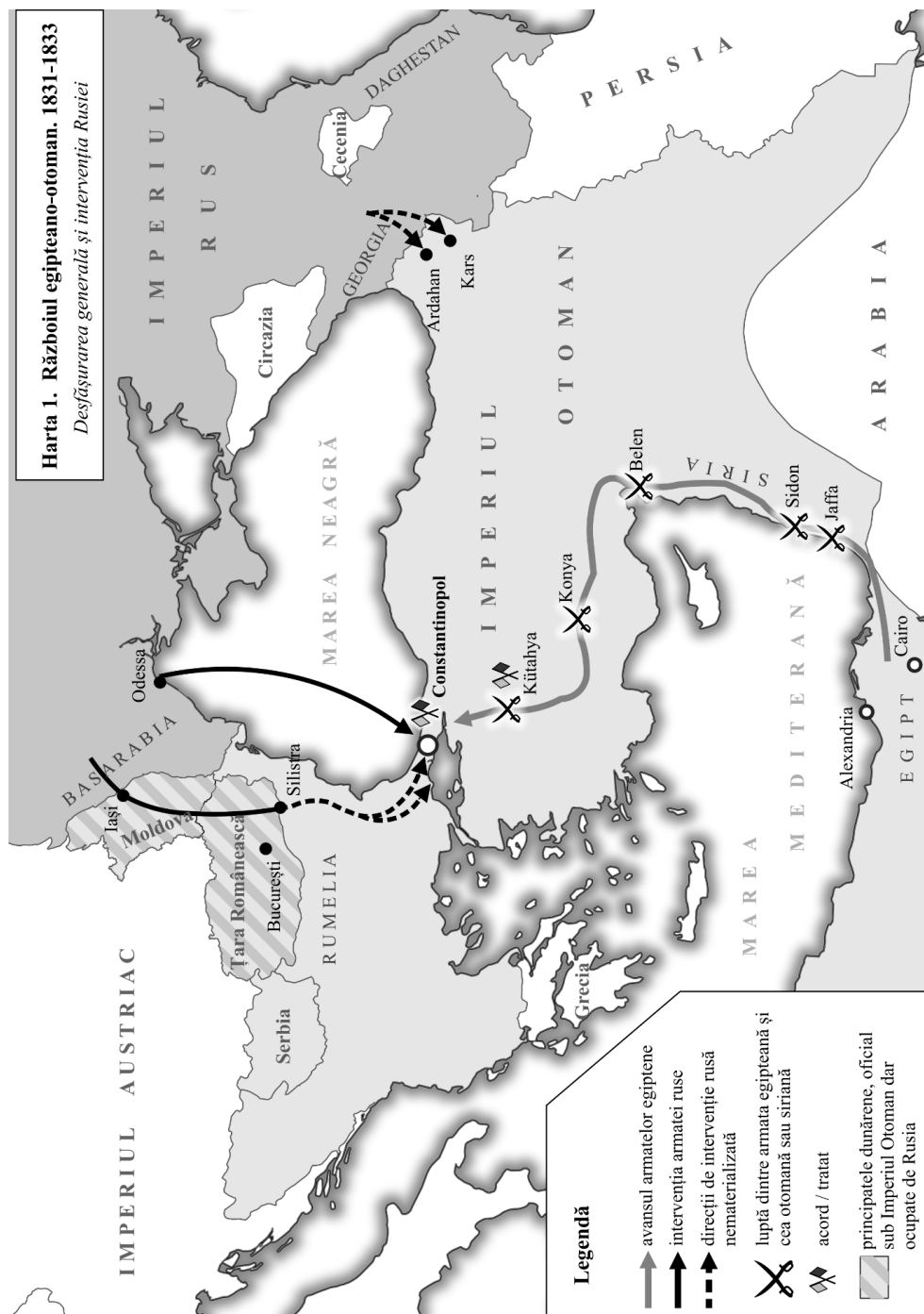
Totuși, acest episod limită, dens în evenimente și marcat de o multitudine de posibile traiectorii, a cunoscut o premieră deloc de neglijat: prezența militară rusă în apele și pe malurile Bosforului, pe fondul unei alianțe greu de prevăzut, chiar în timp ce Imperiul otoman încă datora Rusiei despăgubiri din războiul precedent, iar aceasta continua să ocupe principatele dunărene. Ceremonial, prietenia de moment a celor doi împărați, deși nu lipsită de neîncredere, a fost marcată de trecerea în revistă a trupelor ruse de către sultan, precum și de amenajarea unui monument. Acesta a rămas în memoria locală cu numele de Moskof Taşı („Piatra Muscalului”), fiind practic o stâncă de mici dimensiuni, căreia i-au fost nivelate fețele pentru a servi drept suport pentru inscripții onorifice. Formal, noua alianță va fi statuată prin tratatul de la Unkiar Iskelesi (26 iunie 1833 / 8 iulie 1833), care în esență a fost unul defensiv, cele două imperii asumându-și obligația de a se ajuta în cazul unui conflict care ar fi implicat oricare din părți. Printr-un articol secret Imperiul otoman era scutit de această obligație, dacă, la cererea Rusiei, ar fi închis Strâmtorile pentru nave de război. Rusia obținea astfel o victorie diplomatică asupra Franței și Angliei.

¹⁵ Alexander Bitis, *op. cit.*, p. 285.

¹⁶ *Ibidem*, p. 286

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*.

Un plan improvizat: comasarea de trupe în Țara Românească

În acest peisaj în care au fost atrași factori de putere de pe trei continente, Țara Românească a jucat un rol cu totul marginal, acela de simplu teritoriu de tranzit în flancul european al Rusiei, într-un scenariu care nici măcar nu s-a materializat. Nu e de mirare că în lucrările de istorie care au tratat aceste evenimente, operațiunile din Țara Românească nu au fost acoperite, sau doar au fost menționate în termeni vagi. Alexander Bitis are meritul de a numi formațiunile cerute de Kiseleff și cele plasate sub comanda sa, dar fără a detalia unde și în ce fel de manevre au fost implicate. Ozan Ozavci nu menționează deloc organizarea din acest teritoriu. Istoria scrisă de unul din principalii protagoniști ruși, generalul Nicolai Nicolaevici Muraviev, iarăși omite principatele, și e de înțeles de ce. Aflat în mijlocul negocierilor și al evenimentelor, în contact cu Sankt Petersburg, Constantinopol și Alexandria, nu s-a preocupat de problematica marginală a Țării Românești¹⁹.

Însă la nivelul istoriei locale și naționale, cele petrecute în Țara Românească merită mai multă atenție, pe care nici din partea istoricilor preocupați de acest spațiu nu au primit-o, mereu concentrați pe două subiecte care au dominat studiul acestei perioade: Regulamentele Organice și activitatea guvernatorului general Pavel Kiseleff pe plan civil și instituțional. Întreaga istorie militară a acestei ocupații ar trebui recuperată, iar acest articol este dedicat episodului în care pe teritoriul țării s-a produs o nouă comasare de trupe în vederea intervenției pentru salvarea Imperiului Otoman, amenințat de armatele egiptene.

*

Pe măsură ce armatele egiptene înaintau în Anatolia, Țara Românească se apropia de sfârșitul celui de-al cincilea an de ocupație. Victoria decisivă Rusiei în campania din 1829 i-a adus nu doar dreptul la despăgubiri de război, dar și poziția avantajoasă de a forța plata acestor despăgubiri prin ocupare de teritorii ca garanție a plății. Astfel, printr-un act adițional al Tratatului de la Adrianopol (2 / 14 septembrie 1829)²⁰ a fost reținută cetatea Silistrei, un punct strategic de primă importanță, la sud de Dunăre, de unde armata țaristă putea iniția o nouă ofensivă în Balcani. Comunicarea pe uscat între Silistra și Rusia se realiza prin Moldova și Țara Românească – și ele ocupate, dar nu numai din acest motiv. Guvername în plan civil de către generalul Pavel Kiseleff, ele au fost supuse proiectelor de reformă socială și instituțională al căror scop final a făcut obiectul speculațiilor și teoriilor istoriografice pe care nu le tratăm aici. În plan militar,

¹⁹ *Русские на Босфоре в 1833 году*, Изд. Чертковской библиотеки, Москва, 1869.

²⁰ Dimitrie A. Sturdza și C. Colescu-Vartic (editori), *Acte și documente relative la istoria renascerei României*, Vol. I (1391-1841), București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1900, p. 329-331.

principatele au continuat și pe timp de pace să fie tratate ca un teritoriu ocupat, ce trebuia să servească nevoilor armatei ruse. Ele au fost cartografiate de ingineri militari²¹, au fost inventariate drumurile în vederea amenajării pentru marș²², au fost stabilite rute militare²³. Linia Dunării a fost păzită de regimente de cazaci, iar diverse unități au fost schimbate periodic de la o regiune la alta²⁴. În sate și orașe au fost încartiruite trupe, iar în afara lor au fost ridicate tabere și trasate poligoane de antrenament. În acest scop a fost puse în aplicare o serie întreagă de regulamente privind de aprovizionarea și sprijinirea armatei. Exercițierea acestui control a însemnat că Rusia putea folosi teritoriul principatelor pentru orice fel de manevre, inclusiv pentru cele incluse în planurile pentru ajutorarea Imperiului otoman.

Conform lui A. Bitis, pregătirile armatei ruse pentru o descindere către Strâmtori au început în noiembrie 1832, când a fost grupată o flotă la Odessa, unde urma să sosească din Basarabia brigada 3 din divizia 26 infanterie. Contingentul respectiv urma să rămână în stare de alertă, gata oricând să primească ordinul de îmbarcare pentru Constantinopol²⁵. În același timp, forțele din Basarabia au fost suplimentate cu divizia 25 infanterie, la rândul ei pregătită pentru a purcede în principate. Mișcările de trupe s-au precipitat în decembrie și ianuarie, pe măsură ce perspectivele armatei otomane au părut din ce în ce mai sumbre.

Kiseleff, atunci comandantul forțelor din principate și din cetatea Silistrei, ar fi primit pe 5 ianuarie solicitarea (informală?) de la Constantinopol, prin intermediul ambasadorului rus, de a interveni militar²⁶. Prin urmare au fost trasate planuri ample, ce ar fi implicat cinci divizii de infanterie, alături de cavalerie, deci până la 65 000 soldați. Țarul însă a aprobat un contingent de dimensiuni mai modeste: divizia 25 infanterie, divizia 4 ulani, o brigadă din divizia 17 infanterie, șapte regimente de cazaci, unități de geniu și de artilerie²⁷. Nu cunoaștem planul inițial trasat pentru această forță, nici modificările pe care le-ar fi suferit în luna ianuarie și în prima jumătate din februarie. A. Bitis sugerează că acel corp de armată nu putea fi la Silistra decât de la 1 aprilie 1833. Vom privi în continuare derularea evenimentelor din perspectiva guvernanților și autorităților locale din Țara Românească.

²¹ Despre operațiunile topografice pe timp de pace vezi Constantin C. Giurescu, *Principatele Române la începutul secolului XIX. Constatări istorice, geografice, economice și statistice pe temeiul hărții ruse din 1835*, București, Editura Științifică, 1957, p. 16–27.

²² Vezi de exemplu Arhivele Naționale ale României, Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare ANR, ANIC), Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 18 / 1829.

²³ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 620–625 / 1832.

²⁴ Tabelele de dislocare și graficele de marș sunt prezente în numeroase dosare din fondul Vornicia Dinlăuntru al ANR, ANIC. Poziția exactă a unităților rusești poate face obiectul unei cercetări sistematice separate.

²⁵ Alexander Bitis, *op. cit.*, p. 282.

²⁶ *Ibidem*, p. 283

²⁷ *Ibidem*.

*

Ecourile campaniei din Anatolia au ajuns la București la începutul lui ianuarie 1833, în urma dezastrului otoman de la Konya. Potrivit consulilor străini, acesta este momentul în care s-au agitat spiritele (s-a produs *une vive sensation* – potrivit consulului francez Charles Lagau) iar boierii au început să-și facă primele calcule politice, speculând pe seama instabilității din Imperiul otoman²⁸. Au apărut zvonuri despre cum o forță rebelă de dimensiuni modeste ar putea cucerii țara și, totodată, s-au scurs informații despre trei divizii rusești ce ar putea calma situația²⁹ – mai mult ca sigur este vorba de varianta maximală a planului trasat de Kiseleff (ce implica două divizii și o brigadă, cu diverse unități atașate lor). Nici unul din aceste scenarii nu s-a adeverit. Comandanții ruși nu au rămas impasibili și au trecut într-adevăr la fapte, însă nu potrivit zvonurilor care circulau.

Primele acțiuni pe care le-am documentat pe teritoriul principatelor s-au desfășurat pe parcursul lunii februarie 1833, când trupe deja aflate în Moldova și Țara Românească au fost puse în mișcare spre Silistra. Această mutare strategică a fost sesizată de consulii străini, dar ea a întârziat să apară ca atare în corespondența oficială, în care se amintea rolul acestor manevre. Putem înlătura orice ambiguitate și afirma că cele petrecute în februarie au făcut parte din concentrarea de unități care aveau ca misiune să intervină la sud de Dunăre în contextul tulburărilor din imperiu. În primul rând observăm că acele trupe au fost ridicate din încartiruirea de iarnă înainte ca iarna să fi luat sfârșit. Pentru armata rusă din principatele române data de 1 mai reprezenta sfârșitul perioadei de iarnă. După această dată trupele erau puse în marș sau erau reunite în tabere pentru antrenament și treceri în revistă. Mobilizarea a șapte unități și subunități în timpul unei ierni foarte grele (după cum vom vedea) nu poate fi interpretată decât ca un indiciu al urgenței. Mai mult, subunitățile de infanterie făceau parte din divizia 17, una din diviziile menționate de A. Bitis ca fiind alocată lui Kiseleff pentru un eventual teatru balcanic. Dacă logica acestor manevre a fost intuită sau aflată corect de consulii străini, rapoartele lor sunt însă extrem de vagi în ceea ce privește mărimea acestui contingent. Consulul francez vorbește despre un batalion trimis de la București³⁰ iar consulul austriac de cinci escadroane de cazaci din Moldova³¹, pe lângă un batalion incomplet³². Având acces la graficele de marș emise armata rusă și păstrate în arhivele românești, precum și la corespondența locală pe seama acestei operațiuni, putem lămuri componența acestei forțe. Ea a fost constituită din:

²⁸Eudoxiu Hurmuzaki (cules de), *Documente privitoare la Istoria Românilor*, vol. 17, București, Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1913, p. 285.

²⁹*Ibidem*.

³⁰*Ibidem*, p. 287.

³¹*Ibidem*, vol. 21, București, Cartea Românească, 1942, p. 480.

³²*Ibidem*, p. 481.

- Patru batalioane de infanterie, din regimentele: Ekaterinburski (staționat atunci la București – probabil cel la care s-a referit Lagau), Tobolski (Râmnicu-Sărat), 33 Vânători (Galați³³) și 34 Vânători (Focșani³⁴);
- Trei regimente de cavalerie, anume de cazaci de Don: nr. 35 Cernușki³⁵ (Iași), nr. 40 Popov (Brăila), nr. 42 Ilovaiski (Moldova).

Conform graficului de marș, aceste unități trebuia să se pună în mișcare între 8–11 februarie, pentru ca între 15 și 27 februarie să ajungă la Dunăre. Acolo, trei dintre ele urmau să continue cu pasajul la Silistra (regimentul 42 Cazaci de Don și batalioanele din regimentul Ekaterinburski și Tobolski). Celelalte aveau ordin să rămână temporar în principat, urmând ulterior să treacă la Silistra. În cele din urmă toate forțele au fost nevoite să aștepte de-a lungul Dunării din cauza condițiilor grele din acea iarnă, care au compromis o bună parte din această concentrare. Pe drumul de marș a fost trimis un inginer să identifice segmente problematice de pe rută și să supravegheze repararea lor (Doc. 3). Avariile la podul de peste Siret au făcut ca din batalionul 1 al regimentului 33 Vânători doar o companie să intre inițial în țară, și aceasta cu o întârziere de câteva zile. Peste apa Buzăului soldații nu au putut trece decât în care, ce trebuia să se găsească permanent în punctele de traversare. În ceea ce privește Dunărea, numeroase mărturii atestă imposibilitatea de a fi fost trecută atunci. De exemplu, detașatul pe lângă regimentul Ilovaiski a raportat despre „vadu stricat din pricina topirii gheții și vărsarea apilor”, iar cel pe lângă regimentul Ekaterinburski menționează „ghiața unflată” (Doc. 5). Astfel, întârriile ce trebuia să ajungă la Silistra au intrat din nou în încartiruire provizorie, dispersate în satele din colțul de sud-est al județului Ilfov și sudul județului Ialomița³⁶.

Așadar, în luna februarie 1833 au avut loc în principate primele mobilizări ale armatei ruse de ocupație în vederea sprijinirii Imperiului otoman. Planurile care au fost puse în practică au constat în mișcări de trupe care trebuia comasate la Silistra. Marșurile lor au fost sincronizate cu pregătirile expediției maritime, semn că, în această fază, se întrevedea descinderea simultană pe cele două direcții. Țara Românească începuse să resimtă primele efecte ale noilor evoluții geopolitice.

Deși nu a lipsit din vizorul reprezentanților la București a celorlalte puteri, această concentrare a rămas totuși una redusă și încă neasumată de Rusia ca parte a unui plan geopolitic mai larg. Poziția ei, însă, nu va întârzia să fie anunțată lumii întregi.

³³ Este posibil ca acest regiment să fi fost staționat în Basarabia, iar graficul de marș transmis autorităților valahe să prevadă doar marșul începând de la Galați, inducând ideea greșită că ar fi fost staționat acolo pentru mai mult timp.

³⁴ Este posibil ca acest regiment să fi fost staționat în Moldova, iar graficul de marș transmis autorităților valahe să prevadă doar marșul începând de la Focșani, inducând ideea greșită că ar fi fost staționat acolo pentru mai mult timp.

³⁵ Regimentele de cazaci în această epocă erau intitulate atât cu un număr, cât și cu numele comandantului.

³⁶ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 164.

Autoritățile centrale din Țara Românească au fost înștiințate oficial de pregătirile de campanie doar după ce intervenția militară a fost făcută publică în Rusia. Pe 19 februarie a fost tipărit în „Gazeta de Petersburg”³⁷ mesajul amplu al țarului legat de criza din Imperiul Otoman, despre hotărârea Rusiei de a păstra ordinea internațională și prietenia celor două puteri, dar și despre acțiunile și pregătirile luate pentru atingerea acestui scop (misiunea lui Muraviev). Politica oficială a Rusiei a devenit publică într-o perioadă în care comasarea trupelor la Silistra deja începuse și alte unități se aflau în Basarabia pe picior de plecare, gata să treacă Prutul. În astfel de împrejurări, notificarea primită la București poate să pară destul de abruptă. Pe 22 februarie Kiseleff se adresează Sfatului Administrativ Extraordinar cu un text relativ scurt în care anunță antrenarea țării în contextul internațional și în campania de pe flancul balcanic. Este rezumată poziția Curții imperiale față de criza din Asia Mică, se face cunoscută intrarea în țară a unor trupe aliate otomanilor, iar autoritățile sunt invitate să depună eforturi pentru susținerea logistică a viitorului marș către Silistra. Desigur, adresa constituie un nou prilej pentru activarea discursului prieteniei ruso-valahe. Kiseleff laudă eforturile și atitudinea binevoitoare de care s-a bucurat în trecut din partea guvernanților valahi, se declară încrezător în competența lor de a susține marșul armatelor spre Constantinopol și în același timp remarcă încrederea pe care locuitorii țării o au în disciplina soldaților ruși. Primită pe 28 februarie, *predlojenia* – în limbajul epocii – a fost tradusă din limba franceză de însuși Vornicul Dinlăuntru, Gheorghe Filipescu (Doc. 1)³⁸ și publicată bilingv în gazeta oficială a Țării Românești pe 5 martie³⁹.

Aflat la Iași, probabil pentru a supraveghea îndeaproape demararea operațiunii, guvernatorul a emis două zile mai târziu (pe 24 februarie) instrucțiuni concrete legate de intrarea acestei armate în principate (Doc. 9, 11). Tot atunci soseau și primele informații legate de armata cu pricina: divizia 25 infanterie. Grosul ei era organizat sub forma a trei brigăzi, fiecare cu câte două regimente de infanterie⁴⁰. Două brigăzi aveau în componența lor regimente obișnuite de infanterie: Volinski și Minski în brigada 1; Jitomirski și Podolski în brigada 2. În aceste regimente existau companii de carabinieri, mușchetari, grenadieri și vânători. Brigada 3 avea doar regimente de vânători: nr. 49 și nr. 50. Fiecărei brigăzi i-a fost atașat un divizion de artilerie din

³⁷ „Санктпетербургскія Вѣдомости”, nr. 42 / 19 februarie 1833, p. 159-160. Printre alte demersuri, textul a fost tradus în franceză și a circulat în mediile diplomatice, fiind publicat în Eudoxiu de Hurmuzaki (culese de), *op. cit.* vol. XXI, p. 493–495. Articolul fost datat însă greșit, pe 17 februarie.

³⁸ Am găsit originalul în ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 43, 66; textul documentului a fost publicat de I. C. Filitti, *Correspondența consulilor englezi în principate*, în *Analele Academiei Române*, Seria II – Tom XXXVIII – Memoriile Secției Istorice, 1916, p. 77–78.

³⁹ „Buletin – Gazetă Oficială”, nr. 12 / 5 martie 1833, f. 69–70.

⁴⁰ Pentru componența diviziei vezi tabelele de desfășurare, precum ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 130–143.

brigada 25 artilerie⁴¹. Totodată, diviziei i-au fost atașate și regimente de cavalerie, anume de cazaci. Este neclar cum și când s-a produs aceasta. Instrucțiunile inițiale menționau un singur regiment, pe lângă brigada 1, despre care deducem că era vorba de regimentul 36 Grecov. Un al doilea set de instrucțiuni, din 13 martie, prevedea încorporarea în divizie a încă unui regiment, de data aceasta de cazaci de Dunăre⁴². Toate aceste unități urmau să fie completate de altele, aflate în Basarabia, Moldova și la Silistra. În centrul atenției noastre aflându-se doar Țara Românească, nu cunoaștem exact componența lor. Presupunem doar că este vorba de părți din diviziile 26, 24 și 17, alături de unități sau subunități atașate lor (artilerie, geniu, cazaci), dar și de divizia 4 Ulani.

Tot pe 24 februarie s-a transmis autorităților de la București și graficul de marș al diviziei 25. Fiecare din cele trei brigăzi urma să se deplaseze într-o coloană independentă, cu propriul calendar și loc de trecere a Prutului: coloana 1 pe la Sculeni (2 martie), coloana 2 pe la Fălciu (9 martie), coloana 3 pe la Reni (16 martie)⁴³. Intrând în Moldova prin ținutul Iași, prima coloană avea să parcurgă cel mai lung marș, de 25 de zile, traseele celelalte durând 20, respectiv 16 zile. Intrarea în Țara Românească a primelor trupe era programată pentru 11 martie, iar trecerea Dunării pentru zilele de 26, 28 și 31 martie.

Dacă numirea lui Kiseleff în fruntea acestei forțe a fost consemnată de consulii străini și de istorici deopotrivă (I. C. Filitti, A. Bitis), ar trebui notată și promovarea comandamentului de la București la rang de corp de armată. Prezența în același teritoriu general al forțelor din diviziile 24 și 25 a însemnat reunirea Corpului 6⁴⁴ din Armata a II-a. Chiar dacă diverse părți din acestea au fost rotite periodic între Silistra, Rusia și principate, au rămas destule, care, alături de alte unități de cazaci, artilerie și geniu, au impus o organizare superioară celei existente. Comandamentul Forțelor din Principatele Moldovei și Țării Românești, și din Cetatea Silistrei a devenit astfel Comandamentul Forțelor Corpului 6 Infanterie din Principatele Moldovei și Valahiei, și din Cetatea Silistrei. Kiseleff a preluat comanda Corpului 6 de la generalul Roth⁴⁵, care potrivit consulului francez l-ar fi înlocuit pe mareșalul Saken⁴⁶ în postul de comandant al Armatei a II-a⁴⁷. Șeful statului major a rămas același maior Nojin, apropiat al lui Kiseleff.

⁴¹ În terminologia rusească aceste unități se numeau „roți”, iar din iarna lui 1833 și-au schimbat denumirea în „baterii”. În documentele rusești care au circulat în principate pot fi găsite chiar și cu denumire de „bateria roatei”.

⁴² ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 40.

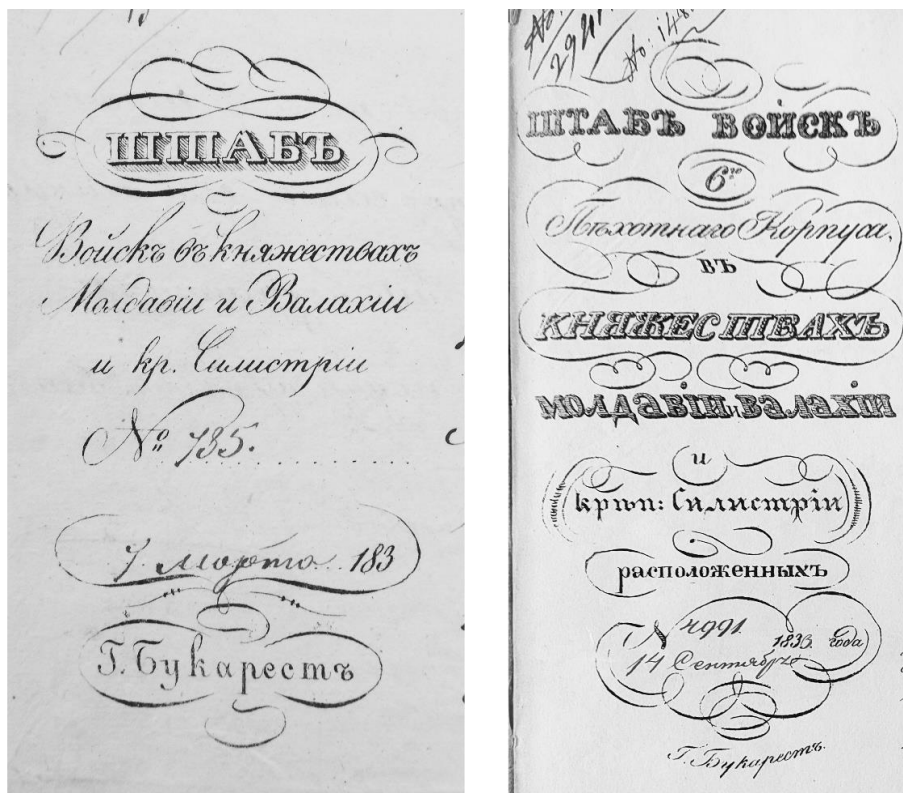
⁴³ Graficul de marș transmis autorităților valahe poate fi consultat în original în ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 10. Informația a fost reprodusă în alte documente din același dosar și din altele.

⁴⁴ Este vorba de fostul Corp Lituanian Separat, nu de Corpul 6 din timpul războiului din 1828–1829, care ulterior a devenit Corpul 5 – <https://zastroykaplus.ru/vikistati/53900-rot-loggin-osipovich.html>;

⁴⁵ Ludwig (Loggin) Osipovich Roth (Rot, 1780–1851).

⁴⁶ Fabian Gottlieb Fürst von der Osten-Sacken (Saken, 1752–1837).

⁴⁷ Eudoxiu Hurmuzaki (culese de), *op. cit.*, vol. XVII, p. 289. Nu am putut verifica această informație.

Imaginea 1. Antetul folosit de comandamentul forțelor ruse din principate, ce reflectă schimbarea de titulatură (în Corpul 6 infanterie) de după intrarea în țară a diviziei 25.

Tot pe 28 februarie, când la București a sosit vestea acțiunii rusești, a fost întrunit Sfatul Administrativ Extraordinar pentru a organiza operațiunile de sprijinire a marșului diviziei 25. Urmând ordinele lui Kiseleff, s-a hotărât desemnarea pentru fiecare coloană a câte unui boier, asistat de doi cinovnici, care urmau să fie angajați și remunerați special pentru acest scop (Doc. 10). În ziua următoare au fost emise circulare către județe prin care s-au transmis instrucțiunile poruncite de guvernator, și tot atunci au fost numiți boierii detașați – Stavrache Niculescu, Iordache Slătineanu, Costache Niculescu⁴⁸.

Operațiunea a demarat conform calendarului semnat de Kiseleff pe 24 februarie, însă nu după mult timp a luat o turnură drastică. Pe 6 martie, după ce trupele traversaseră Prutul, este emis un nou ordin către Sfatul Administrativ Extraordinar, anunțând amânarea trecerii Dunării și desfășurarea celor trei

⁴⁸ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 32v.

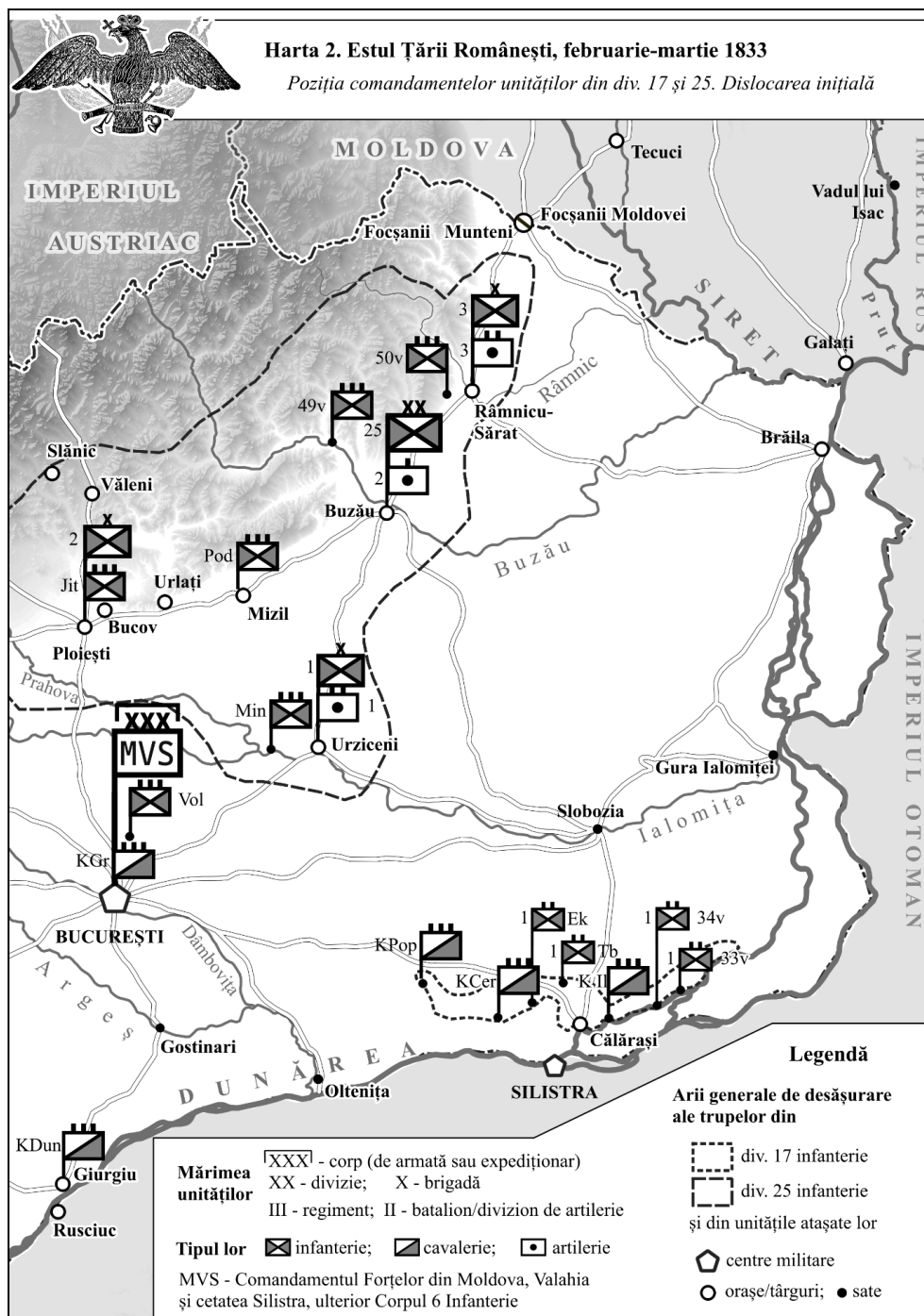
brigăzi pe teritoriul Țării Românești (Doc. 12). Neavând acces la surse rusești, nu cunoaștem motivul invocat la nivel înalt pentru care înaintarea „oștilor ajutătoare” a fost oprită. Poate fi vorba de un considerent strategic al comandanților ruși, sau de alte două motive menționate de A. Bitis. Este posibil ca Poarta să fi cerut sistarea înaintării, pe fondul noii runde de negocieri cu Ibrahim pașa. Însă dovezi în acest sens nu apar decât începând cu 19 martie⁴⁹. În alt pasaj al cărții lui Bitis sunt menționate condițiile imposibile de trecere a Dunării, discutate de comandanții ruși în timpul planificării. Credem că acesta este motivul real al amânării, pentru că acesta a fost raportat ca atare în cazul diviziei 17 (vezi pasajele precedente).

Pornită tot de la Iași, vestea opririi diviziei 25 nu a avut timp să circule pe canalul ierarhic până la autoritățile locale, astfel încât noul plan i-a surprins pe primii oficiali valahi care au întâmpinat trupele. Respectând graficul de marș, brigada 1 a intrat în țară pe la Focșani în ziua de 11 martie, odată cu regimentul 36 Cazaci de Don⁵⁰. Atunci, detașatul Stavrache Neculescu a raportat o situație contradictorie. Inițial a anunțat că și-a îndeplinit datoria față de regimentul de cazaci, care și-ar fi continuat itinerariul spre Călărași (Doc. 14), dar o zi mai târziu a deplâns zădărnicierea misiunii sale, fiind întâmpinat de comandantul brigăzii cu alte planuri decât cele ce i-au fost transmise (Doc. 17). Abia în această fază, după 12 / 13 martie, când primele unități trecuseră deja granița, la județe ajungeau noile porunci și instrucțiuni care prevedeau abandonarea marșului spre Dunăre și desfășurarea diviziei în jumătatea de est a țării.

Și acest plan, însă, a suferit schimbări și improvizații pe măsură ce unitățile se deplasau ori descopereau că localitățile indicate nu corespundeau așteptărilor sau condițiilor de stabilire a cartierelor generale. Două adrese (Doc. 16, 18) din 13 martie de la comandanții ruși către autoritățile valahe se contraziceau între ele, iar ambele aveau indicații diferite față de cele transmise de guvernator pe 6 martie. În cele din urmă, cartierul diviziei a fost plasat la Buzău, cel al brigăzii 1 la Urziceni (după ce inițial fusese atribuit satului Zmeeni din Buzău), cel al brigăzii 2 la Ploiești (inițial la Urziceni), iar cel al brigăzii 3 la Râmnic. Regimentul 36 Cazaci de Don a primit ordin să se stabilească la București, iar cel regimentul de cavalerie al Cazacilor de Dunăre a fost trimis la Giurgiu.

⁴⁹ Alexander Bitis, *op. cit.*, p. 286.

⁵⁰ Este neclar dacă acest regiment acționa ca avangardă pentru brigada 2 (aflată în acea zi la Bârlad), sau dacă între timp fusese anexat brigăzii 1.

„Puțina vreme” a staționării diviziei în principat părea să ia sfârșit la sfârșitul lunii următoare, când, pe 26 aprilie, guvernatorul anunța trecerea Dunării, programată pentru prima jumătate din mai⁵¹. Marșul respectiv includea și brigada 2 din divizia 4 Ulani, staționată și ea în Țara Românească – iarăși o formațiune indicată de A. Bitis ca pusă sub comanda lui Kiseleff pentru sprijinirea otomanilor. Aceasta se întâmpla însă mult după ce primele trupe ruse se instalaseră deja pe malul Bosforului, iar negocierile multilaterale (ruso-egiptene, franco-britanico-egiptene, otomano-egiptene) se desfășurau febril. Credem că soarta conflictului se întrededa deja, astfel încât presiunea de pe Kiseleff a scăzut sau a dispărut cu totul. Astfel, nici această mișcare de trupe nu s-a materializat. În același timp, au fost date ordine pentru mutarea din Basarabia la Silistra a altor formațiuni: brigada 2 din divizia 24 infanterie, brigada 2 din divizia 4 Ulani, alături de un divizion de artilerie și două companii din batalionul 6 geniu⁵². Iarăși, aceste operațiuni par marcate de aceeași indecizie, contradicție în planuri, dar și de fragmentări de trupe. În orice caz, ele nu par să fi dus la o comasare masivă de trupe la Silistra. Brigada 2 din divizia 24 infanterie se pare că a ajuns la Silistra, dar în același timp au fost retrase de acolo un regiment de cazaci și brigada liberă a diviziei 17⁵³. Privite independent de evenimentele internaționale, această rotație poate să pară una de rutină, nicidecum o mișcare strategică. Părți din divizia 4 Ulani (regimentul Voznezenski) le vom întâlni mai târziu în jurul Focșanilor. Ele par să fi avut același parcurs ca și batalionul 6 geniu, împărțit între Silistra și Țara Românească⁵⁴. Trupele de la Silistra a div. 24 vor fi și ele retrase în august⁵⁵.

În ansamblu, toate marșurile și ordinele de marș din martie-august 1833 creează o impresie de improvizație, inteligibilă doar dacă e judecată în termeni generali și relativi. Comandanții și strategii ruși doreau să concentreze trupe la Dunăre, însă, în ceea ce privește rolul acestor forțe și direcția concretă de intervenție, chiar și amplasamentul exact al unităților, toate par să fi fost subiectul schimbărilor succesive, a dezacordului dintre factorii de decizie ai armatei ruse.

Probabil această impresie l-a determinat pe I.C. Filitti să descrie situația acestui corp expediționar ca pe o permanentă mișcare în sensuri opuse: „Îndoitul joc rusesc nu înceta. Trupele imperiale când se retrăgeau peste Prut, când se înapoiau sub pretext de turburări în Rumelia...”⁵⁶ Totuși, această afirmație ar trebui nuanțată. Toate rotațiile, amânările și anulările nu au dus la schimbarea unei realități fundamentale care s-a instalat în primăvara lui 1833 în Țara Românească: pe teritoriul său au fost desfășurate un număr important de trupe, oricare ar fi fost ele și oricum s-ar fi înlocuit. Nu întreg corpul expediționar a pendulat de pe un mal al Prutului pe celălalt, ci doar părți ale sale, dar și trupe ce nu au făcut parte din această forță. Această nuanță este importantă pentru a înțelege ce s-a întâmplat în continuare.

⁵¹ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 213; 230.

⁵² ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 443 / 1833, f. 268.

⁵³ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 242

⁵⁴ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 287, 304.

⁵⁵ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 414.

⁵⁶ I. C. Filitti, *Principatele române de la 1828 la 1834*, Ocupația rusească și Regulamentul Organic, București, Institut. de Arte Grafice „Bucovina” I.E. Toronțiu, (1934) p. 236.

De la planuri de campanie balcanică la o nouă etapă a ocupației Țării Românești

Mișcările de trupe din aprilie și mai 1833 nu indică o intenție clară de a începe o campanie la sud de Dunăre, dar nici o revenire la starea de dinainte de criza iernii lui 1832–1833. Putem spune că asistăm la o nouă etapă a ocupației rusești, în care comasarea anterioară de trupe s-a transformat într-o permanentizare pe termen mediu a prezenței lor în teritoriul dintre Prut, Carpați și Dunăre. Mai greu este de clarificat situația geopolitică ce a corespuns celei militare. Ar putea fi vorba de continuarea într-o formă atenuată a aceleiași politici de sprijinire a sultanului, dar pe fondul temerilor de rebeliune din Rumelia și Serbia. Potrivit lui Kiseleff, așa cum a fost citat de consulul Franței, Rusia continua să prevină conflicte precum cel dintre principele Miloș Obrenovici și pașa de Vidin⁵⁷. Această rațiune este plauzibilă, dacă acceptăm că instabilitatea din Balcani fusese anticipată de strategii ruși ca una din consecințele războiului otomano-egiptean ce trebuia prevenită. Este deci posibil ca politica țaristă într-un astfel de context să fi fost pusă în practică și independent de evenimentele din Anatolia și de relațiile cu Egiptul. Alte motive, mai întortocheate și subversive au fost cele speculate și raportate de consulii Franței și Angliei. A existat suspiciunea că Rusia ar fi dorit o intervenție în Balcani pentru a obține diverse beneficii: a pune presiune pe Imperiul otoman pentru plata despăgubirilor de război (cele prevăzute prin tratatul de la Adrianopol), sau chiar de a folosi Rumelia ocupată drept carte de schimb pentru anexarea principatelor. Această temere a fost exprimată de consulul francez pe 10 mai⁵⁸.

O altă posibilă explicație pentru menținerea concentrării de trupe poate fi căutată în personalitatea lui Pavel D. Kiseleff, care pare să fi fost motivat să susțină poziția de forță a Rusiei la Dunăre și dincolo de Dunăre. În rândul istoricilor este bine cunoscută viziunea *hotarului firesc pe Dunăre al Imperiului rus*, pe care o împărtășea Kiseleff ambasadorului de la Constantinopol chiar în contextul războiului otomano-egiptean, după cum ne informează I. C. Filitti⁵⁹. Adăugăm aici și informațiile oferite mai recent de A. Bitis, amintite anterior, care sugerează planuri ample trasate de Kiseleff pentru o eventuală intervenție la sud de Dunăre. Nu în ultimul rând, demisia lui Kiseleff din fruntea principatelor pare să fie legată de respingerea planurilor sale de forță⁶⁰, planuri care, după cum remarcă mai recent Cosmin Mihuiț, l-au pus în opoziție directă față de cancelaria imperială, fidelă atunci unei politici moderate față de Imperiul otoman⁶¹.

Dacă permanentizarea ocupației nu s-a întâmplat, și nici descinderea pe uscat la Constantinopol, nu putem exclude ca ambițiile lui Kiseleff să nu fi contribuit măcar la starea de expectativă în care a rămas Corpul 6 în principate. Chiar dacă în vara lui 1833 au avut loc unele retrageri în Rusia, a continuat să existe o forță considerabilă,

⁵⁷ Eudoxiu Hurmuzaki (culese de), *op. cit.*, vol. XVII, p. 298

⁵⁸ *Ibidem*, p. 295

⁵⁹ I. C. Filitti, *Principatele române de la 1828 la 1834..., și urm.*, p. 234, 235.

⁶⁰ *Ibidem*, p. 237.

⁶¹ Cosmin Mihuiț, *Politică și discurs național în vremea domniei lui Alexandru D. Ghica (1834-1842)*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2023, p. 35, 36.

mult peste necesar ca forță de ocupație⁶², păstrându-se inclusiv comandamentul stabilit la București în primăvara lui 1833. Aceasta sugerează dorința de a perpetua o organizare capabilă să coordoneze un număr semnificativ de forțe.

În ceea ce privește Țara Românească, divizia 25 a staționat mult după luna martie și mult după ce misiunea sa inițială a încetat să mai aibă obiect. Abia în luna august unul din regimentele sale – Podolski – a traversat în sfârșit Dunărea⁶³, în ceea ce pare să fi fost o simplă rotație la Silistra, pentru a înlocui parțial trupele care tot atunci se retrăgeau în Rusia (brigăzile 2 și 3 din divizia 24). Altfel, în vara lui 1833 divizia 25 a fost în continuare desfășurată în estul țării, cu permutări minore între unitățile sale sau altele prezente în țară. Dacă plecarea regimentului Podolski la Silistra ar fi putut să dea speranțe pentru retragerea treptată a diviziei 25, în aceeași lună guvernatorul a făcut un anunț prin care a prelungit din nou ceea ce trebuia să fie o desfășurare pe termen foarte scurt. Pe 13 august Sfatul Administrativ Extraordinar a fost înștiințat că cinci dintre cele șase regimente de infanterie urmau să intre în „încartiruirea de iarnă”, adică să rămână în Valahia și în cursul anului 1834⁶⁴.

În luna septembrie trupele au fost scoase din încartiruire și concentrate în jurul Bucureștilor pentru a fi trecute în revistă⁶⁵, iar la început de octombrie ele fuseseră puse în marș către locurile de iernat⁶⁶. Cartierul general al diviziei s-a îndreptat către Târgoviște, alături de divizionul 2 artilerie, iar cel al brigăzii 1 către Pitești. Doar brigada 2 a revenit la Ploiești⁶⁷. În ceea ce privește regimentele, ele s-au întins mult către râul Olt, plasându-și comandamentele la Slatina (regimentul Volinski), Rușii de Vede (36 Cazaci de Don). În centrul Munteniei au rămas regimentul Jitomirski (comandament la Ploiești), batalionul 3 din regimentul Podolski, dar și divizionul 3 artilerie, la Bucov. Celălalt divizion, nr. 1, a fost plasat la Câmpulung. Totodată, în țară au continuat să fie staționate și alte trupe decât cele ale diviziei 25. Urmând practica anilor precedenți, cazacii de Don au fost plasați aproape de Dunăre: regimentul 37 în sudul Olteniei (comandamentul la Caracal), regimentul Cernuși în Teleorman, regimentul Râcovski în Ilfov, regimentul Popov în Călărași. Cazacii de Dunăre⁶⁸ au continuat să fie staționați în Vlașca.

Din rândul acestor forțe, absența cea mai importantă remarcată în toamna lui 1833 este cea a brigăzii 3 din divizia 25. Din moment ce în tabelele de desfășurare și graficele de marș nu-i găsim nici comandamentul, nici cele două regimente de vânători, nu putem decât să presupunem că la un moment dat a fost retrasă în Rusia.

Astfel s-a încheiat anul 1833: ceea ce în primăvară trebuia să fie doar un marș către Constantinopol, s-a transformat într-o concentrare ce a dăinuit mai mult decât criza care a adus acele trupe în principate. O nouă organizare a forței s-a produs în această iarnă, când divizia 25 a devenit divizia 17.

⁶² Pentru a aprecia aceasta, să comparăm doar componența div. 25 cu cele câteva batalioane de infanterie și regimente de cazaci prezente în țară înainte de iarna lui 1832-1833.

⁶³ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 414.

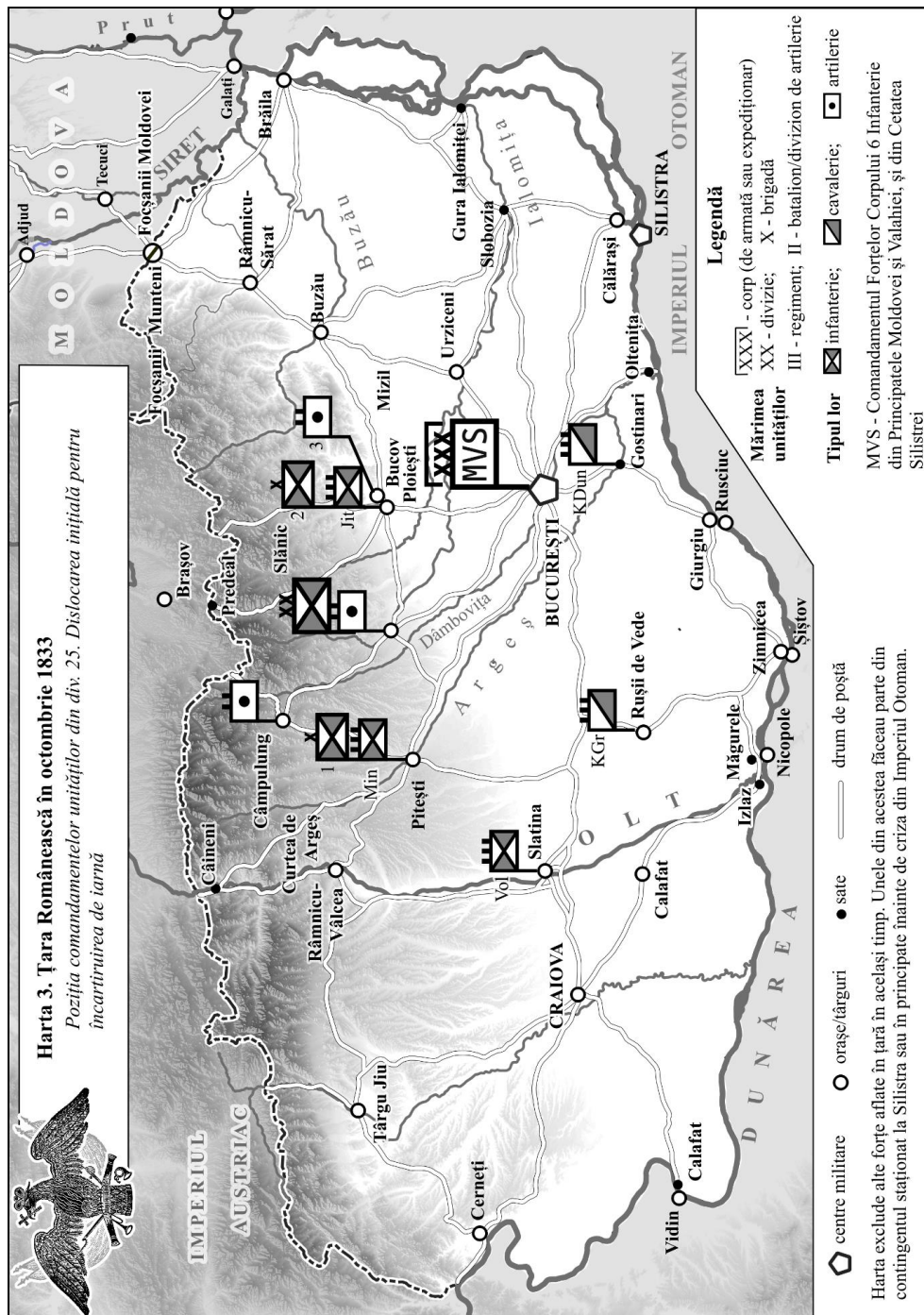
⁶⁴ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 624.

⁶⁵ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 445 / 1833, f. 762; 857.

⁶⁶ *Ibidem*, 445 / 1833, f. 909.

⁶⁷ Vezi tabelul de desfășurare din ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 628-639, cu mențiunea că sediile de unități prevăzute a fi stabilite la Curtea de Argeș (brigada 1 și regimentul Minski) par în cele din urmă să se fi mutat la Pitești.

⁶⁸ În aceasă fază el nu mai pare să mai țină de div. 25, dar această concluzie ar trebui considerată nesigură.

Sfârșitul misiunii

Abia prima jumătate a lui 1834 a adus retragerea în Rusia a forței expediționare. De asemenea, și de această dată este nevoie de atenție la nuanțe pentru a înțelege cum și de ce a încetat prezența sa pe teritoriul valah. Vom porni observațiile noastre de la periodizarea lui I. C. Filitti, care plasează în aprilie 1834 sfârșitul ocupației rusești⁶⁹. Trebuie făcută distincția între două realități pe care autorul le-a subsumat aceluiași termen: administrația (sau guvernarea) rusă și ocupația militară. Nici una, nici alta nu s-a încheiat în aprilie 1834. Chiar dacă mandatul ultimului guvernator rus, Pavel Kiseleff, a luat atunci sfârșit, atribuțiile sale au revenit secundului, vicepreședintele Mircovici, după cum observă chiar I. C. Filitti în cea de-a doua lucrare fundamentală a sa⁷⁰. Este așadar nevoie de o clarificare.

Oficial, guvernarea rusă a luat sfârșit pe 18 iulie 1834, odată cu înscăunarea principelui Alexandru Dimitrie Ghica (1834–1842). O confirmă transferul de putere de la Kiseleff către Mircovici, relațiile pe care Mircovici le-a avut cu instituțiile centrale ale țării, dar și adresa prin care sunt notificate autoritățile valahe de sfârșitul guvernării („ocârmuirii”) ruse în momentul intrării în țară a principelui. Am găsit un duplicat al acestei adrese în Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, dosar 65/589, vol. 102, f. 27, dar pentru mai multe detalii recomandăm articolul semnat de Ileana Dincă în acest număr al revistei „Studii și Materiale de Istorie Modernă”, în care autoarea vorbește despre acest eveniment și publică adresa respectivă.

În ceea ce privește ocupația militară, discuția este mult mai complexă. În istoriografia românească încă nu avem o tratare serioasă a prezenței militare ruse în principate de după iulie 1834. Deși este cunoscut că trupele ruse au staționat pe teritoriul lor până în 1836, încă rămâne de dezbătut dacă această perioadă poate fi numită una de ocupație militară. Se pot aduce argumente și contraargumente pentru o astfel de opțiune conceptuală, se poate apela la o serie de definiții ale ocupației militare. Această chestiune ar trebui să facă subiectul unei dezbateri cu totul separate de această cercetare, de aceea nu o vom aborda aici. Referindu-ne strict la retragerea trupelor corpului expediționar din Țara Românească, nici aceasta nu a avut loc în aprilie 1834. Într-adevăr, dacă privim planurile comunicate autorităților valahe, aprilie pare luna marilor schimbări pe plan militar. Pe fondul plecării în Rusia a lui Kiseleff, comanda Corpului 6 a fost preluată de generalul Dellinghausen, iar comandamentul urma să se mute și el în Rusia (practic, se revenea la organizarea de dinainte de sosirea corpului expediționar)⁷¹. Este comunicat și primul grafic de marș al retragerii, ce prevedea începerea acesteia în ultimele zile din aprilie (27–30), când trebuiau să se pună în mișcare regimentul Volinski de la Slatina, divizionul 2 artilerie

⁶⁹ Vezi de exemplu I. C. Filitti, *Principatele române...*, și urm, p. 237. Sunt semnificative, de asemenea, titlul Cărții II și Titlului II din cadrul acesteia.

⁷⁰ Ioan C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul Organic. 1834–1848*, București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, 1915, p. 10.

⁷¹ ANR, ANIC, Fond Vistieria Țării Românești, dos. 39 / 1833, f. 15.

de la Găești și batalionul 6 geniu de la Silistra⁷². Însă ridicarea celorlalte unități urma să aibă loc în cursul lunii mai. Ca în atât de multe alte ocazii precedente, și acest plan a fost amânat, șederea fiind iarăși prelungită. Spre deosebire de starea de urgență din februarie 1833, care a dus la încălcarea practicilor privind desfășurarea pe timp de pace, retragerea din 1834 a decurs în mod normal, încartiruirea de iarnă durând până la 1 mai⁷³. Atunci, au fost stabilite tabere lângă București, Ploiești și Buzău, unde trupele trebuiau inspectate înainte de a porni spre Rusia. Retragera propriu-zisă a avut loc în cursul lunilor mai și iunie⁷⁴.

Având în vedere că misiunea trupelor care au făcut parte din corpul expediționar s-a încheiat respectând sezonul și calendarul obișnuit în vreme de pace, putem aprecia că menținerea lor în principate își pierduse justificarea în cursul iernii 1833–1834 (fiind însă iarnă, marșul a trebuit amânat pentru primăvară și vară). Aceasta putea fi rezultatul conferinței ruso-otomane din noiembrie 1833, care dus la semnarea unei convenții între cele două imperii, dar și a eșecului definitiv al politicii de forță promovată de Kiseleff, eșec care a coincis și cu acceptarea demisiei sale⁷⁵. În același timp, nu credem că a existat o relație cauzală puternică între evenimentele politice din principat și retragerea respectivă. Aceasta din urmă nu s-a suprapus cu întoarcerea lui Kiseleff în Rusia, căci trupele au rămas în principate sub comandă nouă. În același timp, ele au plecat mai devreme decât a încetat guvernarea rusă, deci nici de acest factor nu au fost legate. Putem pune această problemă și pentru perioada de după încetarea guvernării. Din punct de vedere legal, potrivit Tratatului de la Adrianopol, Rusia putea menține trupe în Țara Românească și după 18 iulie 1834. Aceasta s-a și întâmplat, însă nu a fost vorba de corpul expediționar sau de trupe comparabile acestuia ca număr.

Pentru o eventuală periodizare, putem marca 1 iulie 1834 ca sfârșitul acestui episod. Atunci a fost desființat comandamentul Corpului 6 Infanterie din principate și Cetatea Silistrei și a fost creat unul cu sediul la Silistra⁷⁶, potrivit pentru forțele mai puțin numeroase rămase în principate. Abia atunci, la aproape cinci ani de la încheierea războiului ruso-turc, trupelor ruse din principate le-a revenit ca misiune principală doar să asigure legătura strategică dintre Rusia și Silistra.

Țara Românească: la periferia conflictului, dar suferind consecințele sale

Pasajele precedente legate de principat au fost dedicate doar evenimentelor militare. Am urmărit să reliefăm principalele etape ale operațiunilor care au avut

⁷² ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 443 / 1833, f. 736.

⁷³ ANR, ANIC, Fond Vistieria Țării Românești, dos. 39 / 1833, f. 29.

⁷⁴ Deducem aceasta din evidența adeverințelor eliberate de comandanți ruși – ANR, ANIC, Fond Vistieria Țării Românești, dos. 37–40 / 1833.

⁷⁵ Cosmin Mihaș, *op. cit.*, p. 36.

⁷⁶ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 311 / 1834, f. 287.

lor pe teritoriul Țării Românești: cronologie, unități, mișcări de trupe și planurile (sau posibilele planuri) din care făceau parte aceste mișcări. Simpla prezență a acestor trupe, însă, nu s-a redus la marșuri și dislocări. Ele au presupus interacțiunea directă cu populația de pe un teritoriu larg. Ținând cont că cea mai mare parte a corpului expediționar – divizia 25 – a staționat în principat vreme de un an și câteva luni, acest episod este unul dintre cele mai marcante din timpul ocupației, și cu siguranță cel mai marcant de după 1831.

La intrarea diviziei în țară, în martie 1833, pe seama principatului au căzut trei obligații principale. Prima era aceea de a detașa reprezentanți („deputați”) pentru a ghida formațiunile până la destinație sau către locuri de popas și pentru a intermedia comunicarea și relațiile cu localnicii, fie ei persoane particulare sau autorități. A doua viza susținerea logistică, mai exact transportul: fiecare coloană (brigadă) avea în permanență nevoie de 102 care cu câte o pereche de boi, schimbate de mai multe ori. Nu în ultimul rând, la locurile de popas („conac” sau *dnevca*) trebuia să fie asigurate locuințe pentru adăpostirea ofițerilor și a cât mai multe dintre trupe. Toate aceste interacțiuni au fost omniprezente pe toată durata prezenței rusești în principate (1828–1836). Ceea ce face acest episod mai atractiv pentru istorici este bogăția surselor care îl acoperă. Pe fondul modernizării administrative care a avut loc între timp, corespondența administrativă purtată și centralizată cu această ocazie este deosebit de voluminoasă și detaliată.

După ce a fost amânată trecerea Dunării, grosul trupelor din estul țării au fost dislocatele în zonele din partea de centru și nord a județelor Prahova, Saac, Buzău și Slam-Râmnic, adică până la poalele munților, în multe cazuri până la satele cele mai apropiate de granița cu Austria⁷⁷. Rațiunea pentru această răspândire credem că a fost una practică, legată de comunicații și aprovizionare. Pentru că soldații depindeau de gazdele civile pentru hrană, a părut mai firesc ca unitățile să fie împrăștiate în teritoriile cu populația și așezările cele mai dense. Aceasta ar fi însemnat și că distanțele dintre diferite centre de comandă ar fi fost mai mici. Pe lângă aceste zone, au fost cuprinse și satele din jurul Urzicenilor (în județul Ialomița), dar și o parte foarte restrânsă din județul Dâmbovița. Apoi, pentru iernat, divizia s-a mutat în centrul și vestul Munteniei. Astfel, armata rusă a apelat la regimul desfășurării trupelor pe care l-a practicat cel mai frecvent: încartiruirea. Într-o epocă în care nu existau garnizoane (cel puțin nu unele încăpătoare), iar aprovizionarea se desfășura mereu cu dificultate, adăpostirea în casele civililor s-a dovedit cea mai la îndemână.

Rămâne de cercetat cum anume au fost aplicate aceste instrucțiuni. În patru dosare din fondul Vistieria Țării Românești al Arhivelor Naționale am găsit evidențe ale adevărințelor („cvitanțelor”) eliberate de comandanții unităților pe

⁷⁷ Am reconstituit această răspândire din tabelele de dislocare și din evidența adevărințelor emise de comandanți către sate, prezentă în ANR, ANIC, Fond Vistieria Țării Românești, dos. 37–39 / 1833.

întreaga durată a șederii diviziei, pe care le estimăm a fi în număr de peste 8800, ceea ce ar echivala cu un număr foarte mare de sate în care au fost staționate trupele în diferite perioade din intervalul martie 1833 – mai 1834. Fiindcă procesarea acestui material încă este în curs în momentul scrierii acestui articol, estimăm că ar putea fi vorba în total de aprox. 2000 de localități (târguri, orașe, sate și cătune) în care au fost plasați soldații ruși la un moment dat, de obicei pentru câteva luni. Prin comparație, întreaga țară avea în jur de 3300 așezări „fiscale”. Vorbim deci despre o dislocare la o scară foarte mare, asta chiar dacă mărimea armatei nu este una care să impresioneze, dacă o raportăm la scara conflictelor dintre marile puteri. Pe harta oricărei mari bătălii care a implicat Rusia, Prusia, Franța, Anglia sau Austria, o singură divizie ocupa un loc relativ restrâns. Dislocată pe timp de pace, însă, divizia 25 ocupa simultan câteva județe. La nivelul unui județ, suprafețe semnificative puteau fi ocupate de formațiuni ce pot fi considerate mici la scara unei bătălii. În Buzău, de exemplu, în primăvara lui 1833, doar două batalioane ocupaseră plaiul Pârscov. În Prahova, în iarna aceluiași an, tot două batalioane au ocupat peste 100 de sate. Această statistică, fie ea parțială și aproximativă, este suficientă pentru a invita către o perspectivă istoriografică neasumată până acum. Dacă în centrul atenției istoricilor s-a aflat aproape mereu capitala – poate nici măcar mediul urban în general, faptul că cea mai mare parte a interacțiunii dintre soldați și civili s-a petrecut la sate scoate din nou în evidență neglijarea lumii și populației rurale. Întinderea exactă a tuturor forțelor, atât cât poate fi ea reconstituită folosind arhivele românești, dar și maniera exactă în care se făcea dislocarea, rămâne să fie dezvăluită mai în detaliu pe măsură ce înaintăm în acest teren de studiu. După ce cartografiem dislocarea diviziei, putem pătrunde în interiorul fiecărui sat și putem căuta informații cu privire la relațiile dintre militari și localnici. Știm, de exemplu, că se încerca evitarea situațiilor în care o localitate era supraîncărcată de soldați. Comandanții și autoritățile locale căutau să aloce în fiecare sat un număr de soldați echivalent cu mai puțin de jumătate de case. În exemplul anterior legat de Prahova, raportul mediu dintre soldați și case a fost de 1:3. Totodată, soldații erau roțiți între sate, iar în interiorul fiecărui sat erau roțiți între case, în așa fel încât să se elibereze periodic un număr dintre acestea.

La orașe și târguri, o altă problemă era găsirea localurilor pentru comandamente și alte facilități necesare armatei. Pentru conducerea unităților trebuia să fie stabilite cartiere generale, separate de locuințele comandanților. Apoi, cea mai presantă nevoie era amenajarea unui spital, de obicei de regiment. Tot pe lista priorităților erau adăposturile pentru cai, al căror număr putea varia. Un regiment de infanterie avea cai doar pentru ofițeri, dar escadroanele de cazaci și divizioanele de artilerie puteau avea fiecare peste o sută de cai. Nu în ultimul rând, ne putem gândi la alte ramuri, precum recruții, muzicanții sau meșterii de regiment

(croitori și cizmari), dar și la stabilimente speciale, precum spițerii, încăperi de arest, băi, diverse depozite.

Fie că vorbim de simpla găzduire și hrănire a soldaților, fie că studiem infrastructura și logistica unităților, este ușor de presupus că avem de-a face cu mecanisme care au implicat și societatea acelor vremuri, din mediul rural și urban deopotrivă. De aici, numeroasele conflicte ivite între militari și civili, și plângeri ale celor din urmă. O simplă enumerare a problemelor semnalate în provincie ne dau o imagine. Lipsa hranei a fost deplânsă în numeroase sate, iar chiar felul hranei oferită soldaților deseori a atras nemulțumirea acestora, manifestată prin violență, intimidare și furt. Violența constantă sau sporadică a fost reclamată cu multe alte ocazii, deseori însoțită de alte forme de abuz. Nu mereu s-a ajuns la paritate între soldați și casele în care erau găzduiți, astfel încât avem semnalate cazuri în care raportul era de 2–5 : 1, ceea ce îngreuna considerabil viețile gazdelor. La orașe, găsirea de localuri mari a creat o varietate de inconveniențe, care a vizat mai ales persoanele bogate: boieri și negustori. Au fost raportate la București cazuri ce pot fi interpretate ca disconfort al găzduirii ofițerilor, dar și situații mult mai dramatice, în care persoane au fost izgonite din casă, sau activitatea economică pe care o practicau a fost redusă la zero. De la tulburarea rutinei la amenințarea traiului, inserarea militarilor străini în viața civililor a fost prea puțin studiată în spațiul românesc. Nu în ultimul rând, remarcăm paradoxul întâlnit în cazul instituțiilor. Reformate sub tutela guvernatorului rus, presiunea pusă pe ele de armată uneori le-a blocat întreaga activitate sau au adus-o într-un regim de avarie.

Pornind de la aceste cazuri, felul în care au fost (ne)rezolvate aceste conflicte este în sine un subiect de studiu, emblematic pentru relațiile româno-ruse din acele vremuri. Dacă pentru noi astăzi ocupația rusă este sinonimă cu Regulamentele Organice, jocurile politice și personalitatea guvernatorului Pavel D. Kiseleff, este greu de imaginat viața cotidiană din acei ani fără ca soldații ruși să nu facă obiectul anxietăților colective și al discuțiilor din cancelariile departamentelor. Staționarea corpului expediționar în principate s-a transformat de la un simplu marș la unul din cele mai semnificative episoade ale ocupației, poate cel mai marcant de după 1829. Astăzi, acest episod este un studiu de caz excelent pentru ceea ce a însemnat o ocupație militară a principatelor în secolul al XIX-lea.

Concluzii

În primăvara lui 1833 Moldova și Țara Românească au fost iarăși implicate în evenimentele militare din Imperiul otoman. Dacă în 1828 trupele țarului au trecut Prutul purtând stindardul eliberării antiotomane, cinci ani mai târziu aceleași

armate interveneau în același teritoriu, dar având o misiune cu totul diferită: aceea de a-l ajuta pe sultan în războiul cu Egiptul care amenința Constantinopolul. Aceasta face din ocupația pe care au cunoscut-o principatele după 1828 una cu totul specială, în care armata rusă a fost prezentă atât ca dușman, cât și ca aliat al Porții. Ambele ipostaze s-au datorat poziției de forță a Rusiei, slăbiciunii Imperiului otoman, dar și unei strategii care a caracterizat politica externă a mai multor puteri (Rusia, Anglia, Franța) în momente diferite. Diplomația rusă a considerat că un Imperiu otoman slab putea fi mai favorabil intereselor Rusiei decât unul aruncat în haos, în care se afirmă căpetenii locale și sunt provocate revolte.

Dacă în 1828 principatele au suferit reverberațiile revoluției grecești, în 1833 epicentrul evenimentelor care le-a afectat a fost mai îndepărtat. Vorbim în primul rând de Egipt, patria lui Mehmed-Ali, guvernatorul răzvrătit în 1832. Ne putem gândi apoi la Siria și Anatolia, unde armatele otomane au fost înfrânte, dar și la Constantinopol, a cărui amenințare a dus în cele din urmă la improbabilă alianță ruso-otomană. În acest cadru, Moldova și Țara Românească trebuia inițial să servească doar ca teritoriu de tranzit în flancul balcanic al intervenției ruse în favoarea sultanului. Însă trupele trimise din Rusia au fost oprite din marșul lor chiar după ce au intrat în Țara Românească. Nu cunoaștem motivul exact din spatele acestei decizii (presupunem că ține de condițiile de trecere a Dunării), dar cunoaștem urmările: cu unele modificări, au rămas acolo mai mult de un an, până la începutul verii lui 1834. Nu putem presupune decât că au rămas în expectativă, gata de a potoli, de a descuraja alte posibile tulburări în Imperiul otoman, sau de a profita de ele (?).

Kiseleff nu a mai apucat să-și conducă armata împotriva egiptenilor sau în cetățile de pe malul vestic al Bosforului, în schimb soldații din regimintele diviziei 25 au fost încartiruiți succesiv în sate și orașe de pe suprafețe întinse ale Țării Românești. De la puncte cheie ale drumului militar, Buzău, Râmnicu-Sărat, Urziceni, armata s-a îndreptat către orașe precum Câmpulung, Târgoviște sau Curtea de Argeș, a căror poziție nu avea nici o importanță militară în contextul respectiv. Apoi, de la orașe și târguri, unitățile s-au divizat până au atins sate și cătune de pe drumuri și văi care nu pot fi considerate altfel de căi de comunicație de ordin secundar, unele dintre ele fiind chiar înfundături pe harta drumurilor din principat.

În articolul de față am căutat doar să aducem acest episod în atenția publicului interesat. Pe cât de bine am putut i-am reconstituit cronologia de bază, am explicat cauzele și contextul în care s-a desfășurat și doar am enumerat principalele sale implicații în planul existenței civile și al activității instituționale. În studii viitoare vom încerca să aprofundăm aceste implicații.

ANEXE

I. Prescurtările din hărțile 2 și 3

Regimente de infanterie:

Ek – Ecaterinburski
 Jit – Jitomirski
 Min – Minski
 Pod – Podolski
 Tb – Tobolski
 Vol – Volinski

33v, 34v, 49v, 50v – regimente de vânători cu numerele respective

Regimentele de cazaci:

Cazaci de Don

KCer – Cernușki
 KGr – Grecov
 KIł – Ilovaiski
 KPop – Popov

Cazaci de Dunăre

KDun – regimentul de cavalerie al Cazacilor de Dunăre

Practicile cartografiei militare cer ca prescurtarea numelui sau numărului unității să fie trecute în stânga simbolului ei, iar în dreapta să se regăsească prescurtarea formațiunii din care face parte (brigadă, divizie, etc). Pentru că harta este una de mici dimensiuni, impunând simplificare, și pentru că în unele cazuri a trebuit să recurgem la plasarea prescurtării unității în dreapta simbolului, am specificat formațiunea tutelară doar în cazul batalioanelor de infanterie care s-au deplasat independent de restul regimentului. În restul cazurilor, orice etichetă plasată în dreapta simbolului, este de fapt marcajul unității.

Exemplu de reprezentare completă a unității (posibilă variantă):

1 Div25 C6

Brigada 1 din Divizia 25 Infanterie, Corpul 6 de armată

Felul în care a fost redată pe hărțile 2 și 3:

1

II. Documente

1.

1833 februarie 4, Iași – cancelaria civilă. Ordinul guvernatorului [nr. 172] către Sfatul Administrativ al Țării Românești prin care se anunță ieșirea din încartiruire a mai multor unități (trei regimente de cazaci) și subunități (patru batalioane de infanterie din divizia 17) din Țara Românească și Moldova, și marșul lor către Silistra [în vederea comasării pentru intervenția în favoarea Imperiului Otoman]. Se poruncește acordarea de sprijin din partea autorităților locale în vederea manevrelor respective. Traducerea din epocă în limba română (original în rusă).

De la ghegeneral-adiutant Chiselev

Către Sfatu Administrativ

Batalionurile al 17^{lea} divizii de pihotă și polcurile de cazaci ce să află așezate în prințipaturile Moldavii și Valahii să vor trage du pă la cvartirurile lor și vor merge la trecătoarea Silistriei.

Aceste oștiri sânt următoarele:

1. Batalionu polcului Ecaterinburschi de pihotă ce să află în București;
2. Batalionu polcului Tobolschi de pihotă ce să află la Râmnic;
3. Batalionu polcului al 33^{lea} de egări ce să află la Galați și care urmează prin Fundeni și Buzău.
4. Batalionu polcului 34 de egări ce să află la Focșani;

polcurile de cazaci Ilovaischi de la Buzău, Popov de la Brăila și Cernușchi din Moldavia.

Trimițând pe lângă aceasta marșrutu de mișcarea pomenitelor oștiri cu arătare de vremea pornirii lor, eu pui înaintea Sfatului a face următoarele puneri la cale:

1. Pentru petrecerea pomenitelor oștiri să s(ă) orânduiască pent(ru) fieșcare batalion de pihotă și polc de cazaci câte un cinovnic pământesc;
2. Să să gătească pentru obuzuri⁷⁸ la fieșcare poposire de zi, sau, de să va găsi cu cale de către sfat, la fieșcare poposire de noapte, câte 20 care de sat pentru fieșcare batalion și câte 10 pentru fieșcare polc de cazaci;
3. Potrivit cu marșrutu să să gătească pentru oștiri cvartiruri;
4. La întâmplare de ceva neîndemânări pentru mișcarea oștirilor din pricina gheții ce să topește, să priimească cele mai bune măsuri spre depărtarea a toate fel(u)r(ile) de împiedicare, și de obște să arate oștirilor tot felul de mână de ajutor întru mișcarea lor.

Ceia dar ce să atinge de îndatorirea oștirilor la drum s-au făcut deosebită punere la cale.

[Traducător] S. Gianoglu

[Însemnările și rezoluția vorniciei] Priimit fevr(uarie) 10; Să să facă întocmai urmare; să să scrie prin ștafetă ocârmuirilor dă Slam-Râmnic și Buzău ca să așeze pă malul drept al apelor Râmnic și Buzău

⁷⁸ În acest context termenul face referire nu la muniție, ci la convoi (de la обоз), sau la convoi de bagaje/provizii (ceea ce în epocă se mai numea „tren”). În orig: „для пособия обозамъ” – pentru folosul convoiului.

câte treizeci cară, care să stea acolo nelipsit până la cea desăvârșită trecerea a oștirilor, trecând peste trânele pihota de va face trebuință. (...) ⁷⁹; fevr(uarie) 10

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 43-44 (original: Ibidem).

2.

1833 februarie 10, București. Porunca Vornicie Mari către ocârmuirile județelor Slam-Râmnic, Buzău, Brăila, Ialomița și Ilfov, în pricina marșului batalioanelor div. 17 infanterie și a trei regimente de cazaci din țară și din Moldova la Silistra, prin care se poruncește luarea de măsuri pentru sprijinirea lor. Fiecare batalion de infanterie urmează a fi întâmpinat de 20 de care la fiecare popas, iar fiecare regiment de cazaci, de 10. Se ordonă luarea de măsuri pentru buna trecere a râurilor, avându-se în vedere gheața și nivelul ridicat al apelor de atunci. La trecerea peste râul Buzău urmau să fie staționate permanent câte 30 de care pentru traversarea infanteriștilor; se ordonă coordonarea în acest sens între un detașat al ocârmurii și un soldat trimis din partea administratorului de etapă militară. Se ordonă repetat acceptarea oricăror propuneri de măsuri (din partea comandanților?) pentru buna desfășurare a marșului. Concept.

Către otcârmuirile mai jos însemnate, pentru marșrutu oștirilor

După înalta poruncă ⁸⁰ [...] ⁸¹ acestui departament prin predlojenia d(umnealui) Plenipotențiar Prezedent supt N. 172, batalionurile dă la a 17^{lea} divizie de pihotă și polcurile dă cazaci ce să află așăzate în prințipaturi să vor trage du pă la cfartrurile lor și vor merge la trecătoarea Silistriei. De aceia, acest departament, potrivit coprinderii mai sus arătatei predlojenii, alăturând pă lângă aceasta marșrutul mișcării acelor oștiri cu arătare dă vremea pornirii lor, pune la îndatorirea aceii ocârmuiri ⁸² ca pentru obuzurile și amonițiile ⁸³ (a) fieșcare batalion dă pihotă ⁸⁴ să aibă ⁸⁵ ia pregătite ⁸⁶ la toate conacele ⁸⁷ însemnate în alăturatul ⁸⁸ marșrut câte 20 cară cu ⁸⁹ boi, iar pentru fiecare polc dă cazaci asemenea, câte 10 numai cară ⁹⁰. Către aceasta, potrivit cu marșrutul, va pregăti acea ocârmuire și locul dă cfarțuiriarea acelor oștiri, îngrijind a nu cerca cea mai puțină împedicare și nemulțumire în nemișcarea lor. Mai vârtos, acea ocârmuire va primi cele mai întregi măsuri ⁹¹ spre depărtarea tuturor neîndemănărilor ce vor putea mijloci din pricina gheții și a vărsării apelor ⁹². Deosăbit dă suma carălor ce v(a) pregăti ia ⁹³ la fieșcare

⁷⁹ Semnătură indescifrabilă.

⁸⁰ Post: „pentru”, barat.

⁸¹ Ilizibil.

⁸² Post: „următoarele”, barat.

⁸³ „obozurile și amonițiile”: ad. interlinear.

⁸⁴ Post: „și p(entru)”, barat.

⁸⁵ Post: „acea ocârmuire”, barat.

⁸⁶ „ia pregătite”: ad. interlinear.

⁸⁷ Post: „și”, barat.

⁸⁸ Ad. interlinear.

⁸⁹ Post: „câte doi”, barat.

⁹⁰ Post: „asemenea”, barat.

⁹¹ Post: „asupra neîndemănărilor”.

⁹² „și a vărsării apelor”: ad. interlinear.

⁹³ Post: „pent(ru)”, barat.

conac pentru amonițiile oștirilor, va însămna îndată un deosăbit număr de⁹⁴ cară cu boi, care napristan va sta la malul apei Buzăului⁹⁵ pentru trecerea⁹⁶ oștirilor pezeștrași peste acea apă, pentru care să alătură ei și poruncă către nacealnicul etapului de acolo ca să orânduiască un într-adins soldat⁹⁷ supt ocârmuirei îngrijire și supt al unui alt cunovnic⁹⁸ orânduit din partea ei, va da acele cară spre a să întrebuița pentru trecerea oștirilor, precum s-au zis. Carea aceste cară să vor slobozi atuncea când vor trece de acolo toate comânzile de pihotă însămnate în marșrut. Acea ocârmuire va priimi totodată⁹⁹ bune măsuri și asupra orânduirii carălor la fieșcare conac¹⁰⁰ pentru transportuira amonițiilor, ca toate să s(ă) ia du pă la sate cu dreaptă cumpănire¹⁰¹ și precât să va putea¹⁰² va privi ia spre a nu pricinui lăcuiitorilor îngreure. Spre petrecerea îndeosăbi a fieșcârie comânzi s-au orânduit și¹⁰³ într-adinș cinovnic din partea Stăpânirii, cu care să va înțelege acea ocârmuire spre înlesnirea trebuinții. În toate ia cu neadormire va priimi cele mai bune măsuri și va grăbi pregătirea tuturor trebuincioaselor îndemănări acelor oștiri, căci pentru cea mai puțină împiedicare ce vor suferi va fi supt strașnică răspundere. Va cunoaște ia către aceasta că pentru îndestularea acelor oștiri pă drum s-au făcut de către stăpânirea ostășească cuviincioasă punerea la cale.

(1)833 fevr(uarie) 10

No.

491 La Buzău, întocmai
492 La Slam-Râmnic
493 Brăila
494 Ialomîța
495 Ilfov

La aceste 4 județe întocmai, cu osăbire numai la articolul în pricina pregătirii dă 30 cară la malul Buzăului.

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 51; 64.

3.

1833 februarie 15, Focșani. Raportul Ocârmuirii Slam-Râmnic către Vornicia Mare în pricina asistării reg. 33 bat. 1 în marșul său din Moldova la Călărași, făcând cunoscut că o singură companie a trecut granița, cu 2-3 zile întârziere față de graficul de marș ce i-a fost transmis, din cauza problemelor de la podul de peste Siret. Se arată că nici inginerul desemnat pentru repararea podurilor și drumurilor nu a sosit. Original.

Cinsti(tei) Mari Vornicii Dinlăuntru
Ocârmuirea Județului Slam-Râmn(i)c

Suptocârmuitorul plășii Orașului prin raport de la 15 ale lunii, No. 93, au făcut cunoscut ocârmuirii că batalionul 1^{lu} din al 33^{lea} polcu de egări care să însemnează prin marșrutul trimis ocârmuirii pă lângă

⁹⁴ Post: „cară”, barat.

⁹⁵ Post: „Râmnicului”, barat și pus între paranteze.

⁹⁶ Post: „p”, barat.

⁹⁷ Post: „și alte”, barat.

⁹⁸ Ad. interlinear.

⁹⁹ Ad. interlinear.

¹⁰⁰ „la fieșcare conac”: ad. interlinear.

¹⁰¹ Post: „spre”, barat.

¹⁰² Post: „cu”, barat.

¹⁰³ Post: „deosă(bit)”, barat.

porunca cinsti(tei) Mari Vornicii supt No. 492 că la 12 ale lunii este a sosi la Mărtinești, abea astă noapte au sosit acolo numai o roată. Și că, după strămtori și neîndemănarea ce cearcă la podu Siretului, poate poimăine la 16 să ajungă la Mărtinești și dum(nea)lui maiorul, comandirul batalionului, cu toate obuzurile și soldații. Și măcar că nici până acum nu s-au arătat inginerul orânduit cu preumblarea pă acel drum și să puie în lucrare cele de cuviință spre îndreptare și dregere, precum coprinde porunca cinsti(tei) Mari Vornicii supt No. 480; dar ocâmuirea, potrivit cu datoriile sale, n-au lipsit a pune în lucrare din vreme toate putincioasele mijloace spre depărtarea a orice neîndemănare ar fi cerca trecătorii oșteni. Și nu lipsește prin ștaf(e)t(ă) cu plec(ă)ci(u)ne a supune în cunoștința cinsti(tei) Marii Vornicii.

1833 fevr(uarie) 15

(...)¹⁰⁴

Secr(etar) Poroineanu

Secsiia 3^{lea}

Mas(a) P(ricinilor) Rusești

No. 1190

Focșanii

[Însemnările și rezoluția vorniciei] No. 449; Priimit fevr(uarie) 17; Să (să) răspunz(ă) că tot urmiază să fi sosit acolia orânduit(ul) inginer și să îi dea cârmuirii cuviincioasele povățuiri spre dregerea ace(lor) poduri. De aceia și ia nu va zăbovi, urmând a le aduce întru îndeplinire, raportuind prin ștafetă de a lor săvârșire; fevr(uarie) 19; M. Cornescu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 94

4.

1833 februarie 16 [Focșani]. Adresa comandantului reg. 35 Cazaci de Don Cernușki către Vornicia Mare prin care se anunță marșul regimentului de la Focșani la Călărași, unde trebuie să rămână încartiruit în câteva sate dimprejur în așteptarea ordinului [de trecere a Dunării]. Se solicită asistența autorităților, inclusiv prin amenajarea de poduri, acolo unde este necesar. Traducerea din epocă în limba română (original în rusă).

De la comandiru polcului de cazaci Cernișchii No. 35 către Vornicia Dinlăuntru, fevr(uarie) 16, No. 113

După voința Înaltei Stăpâniri, mergând cu polcu mieu până la Călărași, voiui petrece la 18 fevr(uarie) prin Râmnic, la 19 prin Buzău, la 21 prin Sălcioară, la 22 prin Macoveni, la 23 prin Ciocile, la 24 prin Slobozia, la 26 prin Zlota și la 27¹⁰⁵ prin¹⁰⁶ Călărași; și mă voiui așaza cu polcu vremelnicește¹⁰⁷ până la al doilea pocuncă în satu Bogata, Manucu, Ciocănești, Rasa, Vaidoltra¹⁰⁸, Galugului¹⁰⁹, Bezigani¹¹⁰ și în alte care să vor găsi cu îndemănare spre cfartiruire. Daca mai sus

¹⁰⁴ Semnătură indescifrabilă.

¹⁰⁵ Post: „la”, barat.

¹⁰⁶ Ad. inetrlinear.

¹⁰⁷ Post: „în satu Bogata”, barat.

¹⁰⁸ În orig: Вайдомира – Vaidomir.

¹⁰⁹ În orig.: Галукулуй – cel mai probabil Galațui, toponim local folosit și ca nume alternativ al satului Bejgani.

¹¹⁰ În orig: Бежгань – Bejgani, azi dispărut. Fosta sa vatră ar cădea cu aproximație pe raza actuală a satului Rasa.

pomenitele sate vor fi cu strămtorare pentru aşăzarea polcului întreg, sau cu neîndemănare la pastoiu, înştiinţând de această pă acel departament, am cinste a-l ruga ca fără întârziere să facă punere la cale atât întâlnirii polcului şi petrecerea lui până la locurile aşăzării, şi spre a face trebuincioasile trecătoare pe apele cele unde nu să află poduri, spre a urma polcu fără îpie(di)care. Asemenea să să de apolcului la drum tot felu de ajutoru.

[Traducător] S. Gianoglu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 93 (original: f. 92)

5.

1833 februarie 19. Raportul către Vornicia Mare a detaşatului valah (Dimitrie Lăpuşneanu) pe lângă reg. Ekaterinburski, bat. 1, prin care se face cunoscută ghidarea şi asistarea cu succes a batalionului până la Călăraşi în vederea trecerii Dunării la Siliştra, dar că traversarea nu a fost posibilă din cauza gheţii. Original.

Cinstitului
Departamentu Dvornicii Trebilor Dinlăuntru
Plecat răportu

Orânduit fiind cinovnic cu porunca de supt No. 441 pentru rădicaria întâiu(lui)¹¹¹ batalion (al) polcului Ecaterinburschii de aicea la Călăraşi sud Ialomită i de acolea la cetatea Siliştra, îngriindu-le la fiecare stanţie după marşutul ce mi s-au dat a le face câte treizeci căruţe cu câte doi boi, schinbându-le la fiecă stanţie, cum şi pentru factiruri la conace de noapte, fără a cerca cea mai mică nemulţumire, ci a rămânea întru toate mulţămii; facu cunoscut acestui cinstit departamentu că, fiind (pe) apa gâtului (ce să zice)¹¹² ghiaţa unflată şi neputând de a să face podu, au rămas batalionul în vactiruire la satele Cuneşti şi Manucu, după porunca ce au priimit acea ocârmuire de sud Ialomită la o asmena întâmplare vremelnicească. Iară ieu fiind întocmai următor după glăsuirea poruncii, fac cunoscut cu plecaciune.

D. Lăpuşneanu

Anul 1833 luna fevr(uarie) 19
Secsiia 3^{lea}
Masa Pr(icinilor) Roseşti No. 4

Bucureşti

[Însemnările şi rezoluţia vorniciei] No. 471; Priimit fevr(uarie) 19; La delă; fevr(uarie) 21; M. Cornescu¹¹³

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 91

¹¹¹ Scris „înliu”.

¹¹² Paranteze adăugate de editor.

¹¹³ Semnături autografă.

6.

1833 februarie 22. Raportul atașatului valah pe lângă reg. [42] Cazaci de Don – Ilovaischi prin care confirmă îndeplinirea datoriilor sale de asistare a marșului de la Buzău la Călărași, dar că trecerea Dunării la Silistra a fost amânată din cauza apei ridicate. Ca urmare, regimentul a fost încartiruit în satele din jur. Original.

Cinstitul Departament al Cinsti(tei) Marii Dvornicii (a) Trebilor Dinlăuntru,
Cinovnicu orânduit cu petrecerea polcului Ialovaischi căzăcescu

Plecat supui cunoștinții cinstitului Departament că, după poruncă cu No. 477 prin care sânt orânduit cu petrecerea polcului căzăcescu Ilovaischi de la Buzău și până la Silistra, următori fiind cinsti(tei) porunci, priimind arătat(ul) polc și după orânduială din stanție în stanție petrecându-i până la Călărași cu toate cele trebuincioase, și aici fiind vadu stricat din pricina topirii gheții și vărsarea apil(o)r, nefiind prin putință ca să treacă la cetatea Silistriei, s-au găsit de cuviință de către etapnoi nacealnic și de comandiru polcului a să da la cvartiruire prin satele du prin prejurul Călărașil(o)r, până ce să va limpezi Dumărea i Borcea, spre a fi cu lesnire trecerea, a nu li să întâmpla vătămare. De care și spre știința cinstitului Departament nu lipsescu,

(1)833 fevr(uarie) 22

Plec(a)t
Barbul Toplicescu?

Secsiia a 3^(lea)
Masa Pricinilor Rusești

[Însemnările și rezoluția vorniciei] Priimit fevr(uarie) 25; La delă; M. Cornescu¹¹⁴; fevr(uarie) 25.

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 183 / 1833, f. 133.

7.

1833 februarie 22 [Iași]. Ordinul guvernatorului nr. 49 către Sfatul Administrativ, făcând cunoscută intrarea în țară, în viitorul apropiat, a unei armate destinate ca ajutor Imperiului Otoman, în contextul războiului otomano-egiptean. Traducerea românească din epocă (original în franceză).

Plin potent Prezedent Ghinăral Chiselef
Către Sfatul Administrativ al Valahiei, 22 fevr(uarie) 1833 No. 49

Grelile întâmplări¹¹⁵ ce¹¹⁶ apasă¹¹⁷ asupra Împărăției Otomane din pricina răzvrătirii vi-craiului Eghiptului au îndemnat pă Înalta Poartă a alerga la ajutorința Împărăteștii Curții a Rosiiei, prin formalnică poftire a o întâmpina din parte-ș(i) cu ajutor dă puteri pă uscat și pă mare.

¹¹⁴ Semnături autografe.

¹¹⁵ Post: „cele de mare cuviință”, barat.

¹¹⁶ Post: „atârnă cu greotate”, barat,

¹¹⁷ Ad. Înclinat.

Mărirea Sa Împăratul, statornic întru prenișipurile păzirii celor întocmite, care alăctuiescu temeiurile politiceștii sale purtări, și pentru singurul sfârșit al ocrotirii Împărăției Otomane și a sprijinirii puterii sultanului, au dat poruncă către flota sa după Marea Neagră a-ș(i) dăschide pânzelesale către Vospor și [au] orânduie întru Înălțimii Sale sultanului întrebuințare un trup dă oștiri ajutătoare; au binevoit a-m(i) încredința mie a lor comnduire, care vor fi gata a să înainta în marș către Constantinopol îndată la cea întâiu chemare a Porții.

Osârdia cea de osebită și buna voință dă care mădularăle administrației rumânești pururea mi-au dat cele mai vrednice dă credință dovezi, sânt pentru mine o cheazăuire a răvnii ce Sfatul Administrativ, fără dă îndoială va grăbi a arăta întru îndeplinirea măsurilor înlesnitoare trecerii oștirilor rânduite întru mai sus pomenita însărcinare, care este a să urma prinlăuntru acestor prințipaturi.

Cătă bucuriie mă coprinde a mărturisi astăzi de obște osârdia și buna voință a celor ce să află în cele dintâiu dregătorii ale acestui prințipat, cu atât mai mult simțu mulțumire cunoscând încredințarea ce au lăcuiitorii aceștii țări pentru liniștita purtare și desiplină a oștirilor de supt a mea comănduire și de care în multe rânduri le-au dat dovezi învederate.

Eu, însemnând Sfatului Administrativ trebuința întăririi în prințipaturi a unui trup dă oștiri orânduie a da cuviinciosul ajutor spre statornicirea stării lucrurilor întru a lor legiuită ființă, îl pohtesc ca prin d(umnealui) marele dvornic Dinlăuntru, să dea acestea în cunoștința Obșteștii Adunări, spre a să pătrunde dă adevăratul sfârșit a înaltelor hotărâri ale Împărăteștii Curți, care nu este altul decât nestrămutata păzire a celor așazate.

Pentru tălmăcire întocmai,

Marele Dvornic Dinlăuntru, Gheorghe Filipescu¹¹⁸

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 44 (original: f. 43; 66).

8.

1833 februarie 24, Iași. Ordinul guvernatorului nr. 263 către Sfatul Administrativ prin care se trimit informații legate de intrarea în țară a unor forțe rusești [ce aveau ca misiune sprijinirea Imperiului Otoman în contextul războiului otomano-egiptean]; și se poruncește urmarea unui set de indicații pentru ghidarea lor. Traducerea românească din epocă (original în rusă).

Sfatului Administrativ din Valahia

Din pricina mișcării oștirilor ce să vede prin prințipaturi, eu grăbesc a trimite pe lângă aceasta un ecsemplae de punerele la cale pentru această mișcare, cu marșruturile supt litera A și prescrierea cvartirurilor litera B.

Din aceste hârtii, Sovetul¹¹⁹ va vedea cu deamăruntul ce oștiri, pe care drumuri au să tragă, ce puneri la cale să poroncesc pentru întâmpinarea și petrecerea și ce gătiri trebue să să facă de cară, lemne și altele.

În urma aceștia, eu pui înaintea Sfatului, după priimirea aceștia, îndată să facătoare punerele la cale cuprinse prin alăturatele hârtii, ca cu venirea oștirilor la hotarul Valahiei să fie întâmpinare și petrecute cu rânduiala care să poruncește.

¹¹⁸ Iscălitură originală.

¹¹⁹ Sfatul.

Întocmai săvârșire a aceștia și depărtarea a orice împiedicări întru mișcarea oștirilor eu o însărcinez asupra îngrijirii Sfatului și în deosîrbire asupra presidentului, D(umnealui) vornicului Trebilor Dinlăuntru.

La întâmplare de trebuință de a să face niscaiva întrebări pentru întocmai săvârșire a aceștii puneri la cale, dau voie D(umnealui) vornicului să le ea de la ocârmuitoriul canțelarii ostășești, podpolcovnicul Nojin, căruia spre acest sfârșit i s-au poruncit prin D(umnealui) ghegeneral maior baron Levenștern ca să să arate la Sfatul Administrativ.

Pomenitele prin alăturatele pe lângă aceasta hârtii, cvitanții, să vor tipări aici și să vor trimite cu cea întâi poștă spre a să nomerui, a să pune pecetea Vistieriei și a să întoarce la șeful oștirilor.

[Însemnările și rezoluția vorniciei] No. 560; 264; Priimit fevr(uarie) 27; I să va face urmare după rezoluția Sfatului Ecstraordinar data la 27 fevr(uarie) anul 1833; fevr(uarie) 28; (...) ¹²⁰

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 1; 6 (original: Idem)

9.

[1833 februarie, Iași] Informații legate de intrarea în țară a diviziei 25 infanterie, și indicații pentru sprijinirea marșului acesteia, pentru a fi urmate de autoritățile din Țara Românească. Document structurat în 18 articole, grupate în opt capitole, anexat ordinului Guvernatorului nr. 263/24 feb. 1833. Traducerea românească din epocă (original în rusă).

Punerile la cale pentru mișcările oștirilor prin prințipurile Mold(a)v(iei) și Valahi(i)i

Întrare(a) oștirilor

1. Oștirile intră în Mold(a)v(ia) după alăturatele pe lângă aceasta marșuture supt litera A, în trei coloane:

1. Pe la Sculeni, după marșutu numărul 1: brigada 1 din al 25 divizie de pihotă cu o roată de altelerie.
2. Pe la Fălciu, după marșutu No. 2: al 2 prigadă din al 25 divizie de pihotă cu roata de altelerie, și un polc de cazaci.
3. Pe la Reni, la Galați, după marșutul No. 3: brigada al 3le(a) din al 25^{lea} divizie de pihotă cu o roată de altelerie.

Întâmpinare(a) și petrecere(a) lor

2. Pentru întâmpinare(a) și petrecerea oștirilor să rânduește la fieșcare brigadă câte un boer și, spre ajutorul lui, câte doi cinovnici; și la fieșcare polc căzăcesc câte un cinovnic.

3. Îndatoririle acestor boeri va fi:

- a) Întâmpinare(a) și petrecere(a) oștirilor de la granița prințipatului păn(ă) la alta.
- b) ajutor spre a să găti din bună vreme carăle.

¹²⁰ Indescifrabil.

c) agiutor spre gătire(a) cvartil(o)r din bună vreme și a lemnelor pentru fieru bucatel(o)r

d) spre a lucra și a da agiutor întru ce(a) fără de împiedicare mergere, spre depărtarea împiedicării(o)r la trecătoare și altele asămine(a).

4. Dregătorii, fieșcare în țin(utul) său, vor primi toate măsurile atingătoare de dănși, întru cea mai îndemănatecă mergere a oștiril(o)r, și împărțesc îndatoririle boeril(o)r după al 3^{lea} punctu.

5. Ocolașii, fieșcare în ocolul său, vor merge nelipsiți pe lângă oștire.

Rânduire(a) carăl(o)r

6. Spre rădicare(a) greutății(o)r ostășești să rănduesc cară de-a lăcuiitoril(o)r în următoare(a) cătime:

Prin Moldavia

Pentru coloana întâi: 102 cară, câte doi boi: la Sculeni la 1, Vasluiu la 6, și Bărlad la 19 mart(ie).

Pentru al 2le(a) coloană, câte 102 cară: la Fălciu la 8, Bărlad la 11 [martie]; și după aceea câte 10 cară la acele(a)și locuri pentru polcurile căzăcești.

Pentru al 3le(a) colo(a)nă: 102 cară la trecere(a) din Basarabie(a), la Galați la 15 și Colaeți la 18 mart(ie).

Prin Valahia

Pentru coloana 1: 102 cară: la Focșani la 13, Buzău la 17 și Slobozia la 22 mart(ie).

Pentru al 2le(a) coloană: 102 cară la Focșani la 15, Buzău la 19 și Slobozia la 24 (martie). După aceea câte 10 cară la acele(a)și locuri pentru polcu căzăcesc.

Pentru al 3le(a) colo(a)nă 102 cară la Buzău la 22 și Slobozia la 27 mart(ie).

7. Pohonție trebuie să ia cu sine pentru hrana boilor pe drum, și în ducere, și în întoarcere, trebuincioasa cătime de fân. Pentru care să hotărăște plată de progon, care plată după înfășurare(a) cfitanților cătră sameșu, să va scăde(a) din bir, socotindu-să de fieșcare bouu pe ceas câte 10 par(ale) stația¹²¹, și socotindu-să fieșcare popas de 4 ceasuri.

8. Carăle să gătesc de cătră dregători din bună vreme pe la locurile arătate.

9. Pe lângă cară trebuie a să afla câte un cinovnic rănduit de isprav(ni)c, care va fi dator:

a) după ce vor veni oștirile la popas să le dei carăle în no. poroncit.

b) să priimească carăle cele ce să vor schimba, și tot într-o vreme să priimească de la oștire, după numărul lor, cfitanții tipărite pentru fieșcare pohonțu deosebit.

c) Dând aceste cfitanții pohonțil(o)r, îndată să la dei drumu pe la casăle lor.

¹²¹ Scris dedesupt.

10. Cfitanțiile din bună vreme să vor triimite oștiril(o)r prin ștabu, în numărul trebuincios, după popsasuri.

Însămnare(a) cfartiril(o)r

11. Spre îndemănatica mișcare și îndestulare(a) oștiril(o)r divizii al 25 le(a) de pihotă, vor merge câte o brigadă cu artele(a) ei, iar polcul căzăcesc osăbit.

12. Ștaburile de brigadă și de polc, după ce vor veni la conacile de noapte sau poposire, vor cuprinde satul din țentru de pe drumul de marș, iar polcul să vor așăza prin satele cu apropiere de prin prejur, unul în dreapta și altul în stânga, după osăbită raspisanie ce să alătorează pe lângă aceasta, supt litera B.

Pentru îndestulație

13. Polcul căzăcesc va cuprinde un sat pe drumul mare iar, la întâmplare de trebuință, la satele cele mai cu apropiere de prin prejur.

Pentru îndestulație

14. Oștirile să vor îndestula dinspre magaziiile de etapuri ostășești.

15. Pentru păstrare(a) sănătății soldaților(o)r să socotește în fieștare zi, peste suharii ce li să dă, îndoită porție de crupe, câte giumatate fundu de carne, rachiu să va slobozi de trei ori pe săptămână, după polojă.

16. Polcurile vor primi măsuri că după ce vor veni la fieștecare conac de noapte, prin mijlocire(a) cfartiril(o)r, toate trebuincioasale prepasuri, suhari, crupe, carne și rachiu, să fie gata și împărțite pe la cfartirurile de roată.

17. Pentru ducere(a) acestor producturi, fiindcă nu este un lucru însămnător, stăpănire(a) pământescă va da cară de la satele cu apropiere.

18. Pentru fierbere(a) bucatel(o)r, stăpănirea pământescă, după punctu al 3le(a) a acestor pravile, va poronci hazainil(o)r de casă de prin sate ca să aibă îndestulă cătime de lemne și să îngrijască pentru aceasta prin vornicii satel(o)r.

Tălmăcit Machedonschi¹²²

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 7-9 (original: f. 2-5)

10.

1833 februarie 27, București. Proces verbal al ședinței Sfatului Administrativ Extraordinar prin care s-a luat cunoștință de instrucțiunile trimise de Guvernator cu privire la sprijinirea marșului prin țară a diviziei 25 infanterie [către Silistra], și s-a hotărât numirea pe lângă fiecare coloană a unor reprezentanți oficiali pentru a servi drept ghizi și asistenți. Aceștia urmau să

¹²² Semnătură autografă.

fie din rândul boierilor fără slujbe, astfel încât, pe durata serviciului lor, s-a stabilit o remunerație din partea Statului. Original.

Jurnal

Astăzi, Luni fevr(uarie) 27 zile, în presusdfia Sfatului Administrativ Ecstraordinar luându-să în băgare de seamă coprinderea predlojenii d(umnealui) Plenipootentului Prezedent supt No. 263 pentru orânduirea a trei boieri și pă lângă dânșii spre ajut(o)r câte doi cinovnici spre petrecerea și întâmpinarea oștirilor de la granița acestui prințipat până la trecătoarea Silistriei, și chibzuind acest sfat că cu asemenea îndatorire urmează a să însărcina boieri și cinovnici particulari, cărora trebuie neapărat a li să înlesni întâmpinarea cheltuielilor ce vor face în curgerea unei întregi luni ce vor fi în călătorie, potrivit cu marșluta, de aceia s-au hotărât ca din sumele Statului orânduite prin paragraful al patrusprezecile să să sloboază fieștecăruia din trei boieri ce să vor orânduie câte lei șase sute, asemenea și cinovnicilor câte lei o sută cincizeci, fiindcă s-au întâmpat acum a fi toți cinovnicii Statului însărcinați cu deosebită slujbă. Potrivit cu aceasta, Departamentul Trebilor Dinlăuntru va face întocmai umare.

Gheorghe Filipescu¹²³

Alexandru Filipescu¹²⁴

Vel spătar Ghica¹²⁵

B(arbu) Știrbei¹²⁶

Alexandru Nenci(ulescu)¹²⁷

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 15

11.

1833 februarie 28 [Iași]. Ordinul guvernatorului nr. 294 către Sfatul Administrativ cu privire la cazarea ofițerilor în timpul marșului diviziei 25 infanterie, prin care se poruncește ca autoritățile locale să nu facă discriminare între proprietarii de case, conform protocoalelor din 1830 și 1831. Traducerea românească din epocă (original în rusă).

De la aghiutant Chiselef

Către Sfatul Administrativ

Fiindcă oștiri întră acum în prințipaturile trebuiește a să face punere la cale de vreme asupra orânduiri cfartirurilor pentru încăperile a D(umnealor) D(omni) ghegenerali, ofițeri și cinurilor mici,

¹²³ Șeful Departamentului Dinlăuntru (sau marele vornic dinlăuntru) și președintele Sfatului Administrativ.

¹²⁴ Șeful Departamentului Dreptății (sau marele logofăt al dreptății).

¹²⁵ Comandantul armatei.

¹²⁶ Șeful Departamentului Credinței / al Pricinilor Bisericești (sau marele logofăt al pricinilor bisericesti).

¹²⁷ Șeful Departamentului Vistieriei / Vistieriei (sau marele vistier); semnături autografe.

drept aceia puiu înaintea Sfatului spre a porunci maghistraturilor du prin orașe, făcându-să pentru aceasta cuviincioasă punere la cale în chip ca această greutate să fie la toți, fără deosebire proprietari de case, afară numai de a cele deosebiri ce s-au făcut în prăvilile cfartirurilor tipărite și publicuite în anul 1830 și 1831.

Spre ușurința proprietarilor de case, maghistraturile pot da voie celor ce voiesc a închiria cfartiruri bune în loc de a ține postoiu în casele lor.

Cu toate acestea, urmează a să așeza aceasta cu știrea deputaților și prin punerea la cale (a) aghiii orașului, iar în județe prin punerea la cale a otcărmuitorilor.

[Traducător] S. Geanoglu

[Însemnările și rezoluția vorniciei] No. 297; Priimit mart(ie) 5; Cât pent(ru) orânduirea cfartiruirii pă la jud(ete)le Ialomița, Buzău, Brăila și Slam-Râmnic, să s(ă) scrie otcărmuitorilor prin ștafetă ca să s(ă) înțeleagă cu maghistraturile și să însămneze case pentru toate clasurile ostășești, înștiințând și pe acest departament dă urmare. Iar pentru cfartiruirea politiei Bucureștilor, maghistratul orașului va allege casele trebuincioase care, făcându-le cunoscute vorniciei la vremea cuviincioasă, să vor întrebuința; mart(ie) 6; M. Cornescu¹²⁸

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 1; 21 (original: Ibidem)

12.

1833 martie 6, Iași. Ordinul guvernatorului nr. 314 către Sfatul Administrativ cu privire la manevrele diviziei 25 infanterie, prin care se anunță abandonarea marșului către Silistra și rămânerea în țară a două brigăzi și a unităților atașate. Sunt indicate localitățile prevăzute a găzdui comandamente, se dau dispoziții generale de a se lua măsuri de susținere a unităților și comandamentelor. Se transmite regulamentul („pravila”) de încartiruire. Traducerea românească din epocă (original în rusă).

De la General adiutant Chiselef
Către Sfatu Administrativ

Oștirile al 25^{lea} divizie de pihotă și unele polcuri de cazaci să vor așaza pă puțină vreme în cvartiruri, în urma căriia, în Valahia, să orânduiesc:

Ștabul diviziei în Buzău

Ștabul a 1^{iv} brigadă la Zmeeni

Oștirile aceștii brigadii vor coprinde partea despre munte a județului Ialomiții și a celor cu apropiere

Ștabul brigadii al 2^{lea} la Râmnic

Oștirile vor cuprinde partea cea din sus a județului Slam-Râmnic și a celorlalte județe de munte

Un polc de cazaci aproape de București

Pentru alcătuirea deamărunt (a) dizlocații, spre cvartiruirea acestor oștiri s-au trimis pe la locuri ofițeri din ștabul gherencialicesc carii fără întârziere vor da otcărmuitorilor cataștișe de satile

¹²⁸ Semnături autografe.

orânduite spre a să coprinde de oștiri, iar sfatul va priimi de la mine fără întârziere obștească dizlocație. Îndestularea oștirilor, spre dăpărtarea neîndemănarilor din pricina transporturilor și a carălor la vremea lucrului de acum, să hotărâște de stăpânii caselor câte 12 p(a)r(ale) de om pă fieșcare zi.

Spre depărtarea celor de amăruntul socoteli cu lăcuitorii, plata pentru îndestulare va urma prin cvitanții, pă numele de sate întregi, ținându-să în seamă la capitație și plătindu-să în urmă Vistierii de la Comisionersvă, trimițându-să pă lângă aceasta examplar de pravilile aceștii îndestulări și de ținerea în seamă a cvitanțiilor puse înaintea Sfatului a face punere la cale fără întârziere:

1^{iu}. Să trimită aceste prăvili și forme de cvitanții pe la toți ocărmuitorii spre a le publicui și spre înpreună lucrare, atât la așăzarea oștirilor, cât și la îndestularea lor;

2. Să să facă punere la cale ca Vistieria, poruncinf sameșilor de orânduiala priimirii și ținerii în seamp a cvitanțiilor, fără cea mai mică asuprire a lăcuitorilor.

După ce va face aceste puneri la cale, Sfatul îm(i) va răportui cu măsurile ce au priimit.

[Traducător] S. Gianoglu

[Însemnările și rezoluția vorniciei] No. 668; 314; Priimit mart(ie) 8; Copii după pravila să s(ă) trimită la otcărmuirile județelor Slam-Râm(nic), Buz(ău), Ialomița, Ilfov, Saac și Prah(o)v(a), cu deosăbite porunci asupra păzirii bunei cumpăniri la orânduirea cfartirurilor și a prăvililor cfartiruirii, precum a îndetulării cu cfitanții. Să s(ă) trimită și Vist(ie)r(iei) copii asemenea, ca să regularisească ținerea în seama a cfitanțiilor la capitația, răspunzându-i și d(umnealui) prezedent dă urmare; mart(ie) 10; (...) ¹²⁹

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 4-18 (original: Idem)

13.

1833 martie 7, București. Adresa Comandamentului către Vornicia Mare prin care se anunță detașarea în Estul țării a căpitanului Budberg pentru a pregăti dislocarea diviziei 25 infanterie. Se solicită sprijinirea sa prin acordarea de cai. Traducerea din epocă în limba română (original în rusă).

De la Ștabu Oștirilor către Vorniciia Dinlăuntru; 7 mart(ie); No. 785

După voința d(umnealui) Prezedent, căpitan Budberg din șteabu ghinăralicescu să trimită în județele Slam-Râmnic, Buzău și Ial(o)mița pentru alcătuirea dezlocației. Drept aceia, Exel(en)ț(ia) Sa au poruncit spre a i să da poruncă deșchisă ca unde nu să vor afla cai de poște, să i să dea câte 6 cai de sat, cu progaoanele hotărâte. Pentru care Șteabul Oștirilor cu plec(ă)ci(une) roagă pe vornicie să dea aducătorului atât pomenita poruncă deșchisă, cât și 20 podorjone.

[Traducător] S. Gianoglu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 92 (original: f. 91)

14.

1833 martie 12, Focșani. Raportul atașatului pe lângă coloana (brigada) 1 a diviziei 25 infanterie către Vornicia Dinlăuntru prin care se anunță intrarea în țară a reg. 36 Cazaci de

¹²⁹ Indescifrabil.

Don și acordarea sprijinului datorat de autoritățile valahe pentru marșul său către Călărași. Se menționează suma efectivelor și numele comandantului. Original.

Cinstitei Marei Vornicii Dinlăuntru a Prințip(a)t(ului) Valahiii
 Stavrache Niculescu, orânduitorul spre întâmpinarea coloanii 1iu din trupul
 Diviziei a 25^{lea} de pihotă

Cu plecăciune înștiințezu cinst(itei) Marii Vornicii că ieri la 11 ale următoarii au sosit aici în Focșani al 36^{lea} polc de cazaci, alcătuit de 520 oameni supt comanda căpitanului Grecov al 9^{lea}, căruia după cererea ce prin oțnoșenie au făcut i s-au dat zece cară cu boi de transport și un cinovnic de județu acesta poruncit a merge dinpreună cu polcu și a îngriji de cele trebuincioase până la Buzău. De unde ca să aibă asemenea înlesniti până la Călărași, prin ștafetă am dat în cunoștința otcărmuitorilor judeților Buzău și Ialomița. Acest polc de cazaci poposind astăzi aici, mâine va porni înainte și va urma marșrutu lui.

Stavrache Niculescu

Anul (1)833 mart(ie) 12

No. 8

Focșani

[Însemnările și rezoluția vorniciei] No. 754; 351; Priimit mart(ie) 14; La delă; mart(ie) 15; M. Cornescu¹³⁰

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 36.

15.

1833 martie 12, Iași. Ordinul guvernatorului nr. 217 către Sfatul Administrativ cu privire la dislocarea în țară a diviziei 25 infanterie, prin care se anunță că toate cele trei brigăzi vor urma să staționeze în țară. Se comunică o nouă desfășurare a comandamentelor unităților, se poruncește asigurarea de care de transport pentru anumite etape de drum. Traducerea românească din epocă (original în rusă).

De la Ghenral Adiutant Chisilef
 Către Sfatul Administrativ din Valahia

Oștirile ce au intrat în prințipat, pă oareșce vreme să așază pe la cvartiruri, precum am fost încunoștințat mai nainte pe acel sfat supt N. 294. Apoi, întru mișcarea acelora și întru gătirea de cară de (...) ¹³¹ și de cvartiruri pentru dânsle, urmează umătoarele schimbări:

1) 1^{lia} brigadă a 25^{lia} divizie de pihotă merge până la Urziceni, apoi carăle ce s-au strâns la Buzău vor merge cu pomenita brigadă până la Urziceni. În acest târg trebuește a să găti 90 cară pentru

¹³⁰ Semnături autografe.

¹³¹ Ilizibil.

încărcarea greutăților până la cvartirurile unde să vor așeza polcurile. Apoi, gptiria carălor la Slobozia pentru aciastă brigadă trebuiește a se schimba.

2) al 2^{lia} brigadă, după marșrutu, merge la Buzău, iar polcu de cazaci până la București. Și apoi, sosind brigada în Buzău, trebuiește a fi gătite acolo 90 de cară pentru transportuiri greutăților până la cvartirurile unde să vor așeza polcurile. Pentru polcu de cazacu să se gătiască deosebit în Buzău și în Urziceni câte 10 cară. Apoi, facerea carălor în Slobozia pentru această coloană să se schimbe.

3) al 3^{lia} brigadă să sirijarisește până la Râmnic pă apa Râmnicului, iar polcu de cazaci ce merge după dânsa să orânduiește la Giurgiu. Apoi, la Râmnic, pentru această brigadă să se gătiască 90 de cară spre transportuiri grăutăților până la cvartirurile unde să vor așeza polcurile. Cât pentru polcu de cazaci, să se gătească deosebit câte 10 cară la Călieni, Buzău, Urziceni, București și Sintești. Poi, faceria carălor ce s-au chibzuit pentru această brigadă în Buzău și Slobozia să se schimbe.

Pentru care las asupra Sfatului să facă cuviincioasa punere la cale.

Dar, fiindcă în urma aceștii orânduiri în loc de doao brigade de pihotă și un polc de cazaci ce s-au chibzuit a să așaza pe la cvartiruri în Valahia, vor intra trei brigade de pihotă și doao polcuri de cazaci, Sfatul asupra aceștii va trimite cuviicnioase porunci către cine să cuvine, atât pentru așazarea aceloră, cât și pentru îndestularia lor, întocmai după povățuirile ce am fost trimis sfatului pă lângă predlojenii de la 28 fevr(uarie) supt N. 294.

Iar de săvârșiria aceștii Sfatu ăm(i) va răportui.

[Traducător] S. Geanoglu

[Însemnările și rezoluția vorniciei] No. 781; 362; Priimit mart(ie) 16; Să să poruncească otcârmuitorilor [de] Slam-R(âmnic), Buz(ău) și Ialomîța a face întocmai urmare după coprinderea aceștii predlojenii. Să s(ă) poruncească și otcârmuirii Ilfovului a pregăti câte 10 cară la București și Sintești pentru polcu căzăcesc orădnuit la Giurgiu; mart(ie) 17; M. Cornescu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 41; 44 (original: Idem)

16.

1833 martie 13, București. Adresa Comandamentului către Sfatul Administrativ în pricina desfășurării div. 25 inf. în țară, prin care anunță noua dislocare generală și felul în care ar trebui folosite carele deja pregătite pentru fiecare coloană. Traducerea din epocă în limba română (original în rusă).

De la Ștabu Oștirilor către Sfatu Administrativ; N. 910; 13 martie

După porunca d(umnealui) Prezedent s-au fost orănduit(ă) gătire(a) de cară pentru a 25^{lea} divizie de pihotă până la Călărași. Acum dar, după punerea la cale ce s-au făcut, oștirile nu merg la Călărași, ci să așază pe l(a) cvartiruri pentru întindere, de la Buzău la București, și anume:

Ștabu diviziei [și]

al doilea brigadă și o roată de artolerie la Buzău

Întâia brigadă și o roată de artilerie în Urziceni

Al 3^{lea} brigadă și o roată de artilerie în Râmnic

Polcu de cazaci lângă București

Apoi, carele ce s-au orănduit pentru aceste oștiri vor fi pentru trebuința coloanii întâi de la Focșani până la Buzău, și de la Buzău la Urziceni; pentru al doilea coloană de la Focșani până la

Buzău și de acolo¹³² pentru polcu de cazaci¹³³ până la București; pentru a 3lea coloană numai până la Râmnic, fiindcă cară nu trebuesc la această coloană, pentru că va ajunge aceia până la Râmnic cu carăle Moldaviei.

Drept aceia, Ștabu Oștirilor are cinste a înștiința pe Sfatu Administrativ, rugându-l ca să facă cuviincioasă punere la cale pentru aceasta, fără întârziere.

[Traducător] S. Gianoglu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 442 / 1833, f. 100 (original: f. 99)

17.

1833 martie 13, Focșani. Raportul atașatului pe lângă coloana (brigada 1) a Div. 25 inf. către Vornicia Dinlăuntru prin care se anunță că a fost înștiințat de omologul său rus de schimbări în planurile de operațiuni. Coloanele div. 25 au primit ordin să oprească marșul către Silistra și să se desfășoare în țară. Sunt date detalii despre locurile de comandament prevăzute de noile ordine. Original.

Cinstiții Marelui Vorniciei Dinlăuntru a Prințipatului Valahiei

Stăvrache Niculescu, orânduitorul spre întâmpinarea coloanei 1¹³⁴ din a 25^{lea} divizie de pihotă

Toate mijloacele întrebuințate spre săvârșirea datoriilor puse asupra-mi cu întâmpinarea oștirilor din trupul diviziei al 25^{lea} de pihotă hrăneam cele mai vii nădejdi a le petrece până la Călărași, după poruncă, fără(ă) să încercăm vreo împiedicare sau a să face vreo zmăcinare judeților, piste orânduitorului.

Sosirea căpitanului de suită Vroncivov, conductorul aceștii divizii, au înzădărnicit astăzi cele mai multe din ale noastre lucrări, arătându-ne că din porunca mai marelui comandir a acestor oștiri s-au poprit mergerea lor către Călărași, orânduitorul să ca ștabul diviziei să să poprească la Buzău și la satele din dreapta și din stânga, cu o companie de artilerie; coloana 1 la Urziceni cu o companie de artilerie; coloana a 2^{lea} la Ploiești; coloana a 3^{lea} la Slănic-Moldoc cu o companie de artilerie. Polcul de cazaci No. 36, pentru care am înștiințat ieri că sosise aici, de unde au și plecat, astăzi s-au îndreptat către București; și polcul de Don căzăcesc ce vine cu a 2^{lea} brigadă va merge la Giurgiu, după cum va lua cinst(ita) Vornicie încredințare și mai pe larg deslușire din alăturata oțnoșenie ce am priimit de la numitu căpitan de suită. Cu toate acestea, eu, temându-mă că nu care cumva să sosească iarăși vreo împotrivă poruncă, n-am îndrăznit să popresc ocârmuirile Buzău și Ialomița de a le lor lucrări către drumul Călărași, lăsându-o aceasta să să săvârșască de către cinst(ita) vornicie, de va fi priimit alte instrucții împotriva celor cunoscute și potrivite cu cele ce ni să dau acum în cunoștință. Pentru greutatea drumului, după voia ce ni s-au dat, am adăugat și la acest județ o sumă de cară cu boi la Cucu și la Râmnic, care le vom întrebuința în locu celor ce nu vor fi în stare a merge mai înainte, mâine la 14 să așteaptă și coloana 1¹³⁵ supt comanda gheeneralului maior Varpahovschi, care va urma

¹³² „de acolo”: ad. interlinear.

¹³³ Post: „din acea coloană”: barat.

¹³⁴ Slavocifra.

¹³⁵ Slavocifra.

alăturatului marșrut, după a căruia sosire după datorie voi înștiința cinst(itei) vornicii cele ce vom urma!

Stavrache Niculescu

Anul <1>833 mart(ie) 13

No. 10

Focșani

[Însemnările și rezoluția vorniciei] No. 768; 355; Priimit mart(ie) 15; Fiindcă pentru această(a) s-au scris și ocârmuitorilor cele de cuviință, acest rap(o)rt să va alătura la delă; <1>833 mart(ie) 13; M. Cornescu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 37.

18.

1833 martie 13, Focșani. Adresa detașatului militar rusesc pe lângă autoritățile române, însărcinat cu ghidarea diviziei 25 în marșul său din principat, către omologul său valah responsabil cu acordarea sprijinului colanei 1, prin care i se comunică ordinul comandantului diviziei ca aceasta să staționeze în Țara Românească. Se rezumă dislocarea acesteia. Traducerea din epocă în limba română (original în rusă).

De la căpitan Vronci(vov) din ștabu gheeneralicesc către deputatu Valahii pe lângă oștirile trecătoare,
13 martie 1833, N. 39

Prin aceasta am cinste a vă înștiința că după voința d(umnealui) comandir(ul) otreadului ajutător, oștirile a 25^{lea} divizie de pihotă cu polcurile căzăcești ce să află pă lângă dânsule, s-au așezat prin chipu urător:

Ștabu diviziei și roata de artilerie ce să află pe lângă al 2^{lea} brigadă, în Buzău și prin satele de preajmă;

Ștabu 1^{lea} brigadă, în Urziceni;

Ștab(ul) al 2^{lea} brigadă, în Ploești;

Ștab(ul) <al> 3^{lea} brigadă, în Râmnic;

Roata de artilerie ce să află pe lângă 1^{lea} brigadă, în Urziceni și prin satele de preajmă;

Roata de artilerie ce să află pe lângă al 3^{lea} brigadă, în Râmnic și prins atele de preajmă;

Polcu de cazaci No. 36 în București;

Polcu de cazaci de Dunăre în Giurgiu;

Polcurile a 25^{lea} divizie să așază în dreapta pă drum(ul) de l(a) Focșani la Urziceni, întinzându-să din cele din sus hotară a prințipatului până la Ploești și apele Ialomiții și Prahova, în sus.

Cvartiruirea aceasta să face pă acel temei ca pă fieșcare om să viie câte dooă până la trei cfartiruri.

[Traducător] S. Gianoglu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 444 / 1833, f. 40 (original: f. 39).

GEOPOLITICS AND MILITARY OCCUPATION. WALLACHIA IN THE CONTEXT OF THE
RUSSIAN-OTTOMAN COLLABORATION OF 1833

Abstract

In the spring of 1833, Moldavia and Wallachia again found themselves involved in military events within the Ottoman Empire. If the tsarist armies entered the principalities in 1828 bearing the banner of the anti-ottoman liberation, five years later the same forces intervened in the same territory with a completely different mission: to help the sultan in the civil war that threatened Constantinople. This makes this occupation the more interesting, as one in which the Russian army was present as both enemy and ally of the Porte. Both instances were the result of Russia's favourable position after 1828-1829 war, but also of a certain strategy that characterised the foreign policy practiced by several European powers on different occasions. Namely, it was considered that a weak Ottoman Empire could be more beneficial than one thrown into chaos.

Whatever the motif for Russia's descent on the Danube, the outcome was a strain put on the local population and institutions. The massing of forces into Wallachia during 1833 can be considered a distinct phase of its occupation, and should be studied in detail, as it covered by an impressive number of preserved sources, including original documents issued by the Russian Army, present in Romanian Archives. In this paper we only sought to shed new light on these events, after decades of being almost completely neglected by historians. We aimed to reconstruct basic chronologies and causalities related to this military operation. The exploration of its implications on civilian life will be left for future publications.

Keywords: Egyptian-Ottoman war (1832–1833), Unkiar Iskelesi, Russia, Kiseleff, Wallachia, military occupation.